

KMETSKI LIST

Štev. 51.

Ljubljana, 18. decembra 1940

Leto XXII

Pravica je temelj miru

Božič je vsako leto praznik miru in tiste vesoljne ljubezni, ki naj prerodi svet. Po kratkem odmoru ga letos krščanska Evropa obhaja zopet sredi vojne vihre, najhujše, kar jih pomni zgodovina človeštva.

Jugoslovenci smo sicer tako srečni, da nas vojna neposredno doslej ni zajela, zato pa ne moremo in ne smemo misliti, da vojne ne občutimo. Sicer res pri nas ne dežujejo bombe, ne pokajo granate in ne regljajo strojnice, zato pa vendar moramo občutiti vse spremne pojave vojne. Draginja raste iz dneva v dan, negotovost je naša stalna tovarišica. Socialna vprašanja so v takih trenutkih posebno pereča. Vidimo, kako ideje, ki jih je pred dvema tisočletjema prinesel na svet Bog-človek, še danes niso uresničene in se mora človeštvo še vedno boriti zanje.

Človek bodi človeku brat

Med najgloblje misli krščanstva spada brez dvoma ideja o bratstvu vsega človeštva. Medtem ko je prej veljalo načelo sile, je Krist oznanil novo blagovest, da smo vsi ljudje otroci enega Očeta, udje ene same velike družine, ki izvira iz Boga in se zopet vrača k njemu. Kakor je to v duhovnem smislu, tako velja za telesno plat življenja dejstvo, da smo vsi sinovi zemlje, kamor legamo, ko se konča pot našega telesnega življenja. Spričo tega in takega spoznanja bi človek mislil, da bo enkrat za vselej minilo sovraštvo vsaj med tistimi narodi, ki ta načela poznajo in jih izpovedujejo kot svoje temeljne npravne resnice.

Namesto tega vidimo vprav nasprotno. Vsa dvatisočletna zgodovina krščanske Evrope je polna krvi. Človek je sprejel Boga in njegov nauk z besedo, z dejanji pa ga zametuje in gaži. Zdi se, da je vsa naša kultura pobit grob. Na križ smo dvignili Boga, načelo dobrote in ljubezni, načelo bratstva in pravičnosti, podenj pa smo položili živo zver mržnje in sovraštva. In to zver gojimo in negujemo, medtem ko se Bogu klanjamo. Tak je danes svet in zato mora nujno biti v razsulu.

Ako kaj takega zagreši posameznik, mu pravimo, da je hinavec. Kadar pa tako ravna po cele skupine človeške družbe, nastanejo trenja, ki najdejo svoj izbruh v vojni.

Kakor rečeno, mi v sedanji vojni nismo neposredno prizadeti, zato se tudi nočemo in ne želimo vtikati v spore tistih, ki med seboj obračunavajo z orožjem v roki. Toliko bolj pa nas zanimajo vprašanja, ki nam vsak dan posebej trkajo na vrata in jih je mogoče rešiti na miren način, ako je v človeški družbi le vsaj malo dobre volje.

Zemlja in človek

»Iz prsti si ga naredile« opominja duhovnik, ko zadnjič blagoslavlja truplo pokojnega. S tem izpoveduje resnico, ki jo tudi mi politično tolikokrat naglašamo. Iz zemlje smo in na zemlji moramo živeti. z zemlje pa smo vsi brez

razlike, od najvišjega mogotca do zadnjega siromaka. Zato mora biti — ali bi vsaj morala biti človeška družba urejena tako, da je omogočeno na tej materi zemlji življenje vsem in vsakomur.

Ali se spominjate, kako lepo je povedal naš Simon Gregorčič: »Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, ko kruh delil bi z bratom brat s prav srčnimi čutili«?

V teh preprostih in toplih besedah je zajeto vse tisto, čemur pravimo socialno vprašanje. Saj vse socialno vprašanje ni nič drugega, kakor vprašanje, kako rešiti odnos človeka do zemlje in s tem do sočloveka.

Spet imamo tu odgovor v nauku, ki ga je prinesel na svet tisti, čigar rojstni dan te dni obhajamo. Zato je prav, da se vsi, ki se prištevamo v območje krščanske kulture, vsaj ta čas spomnimo idej, ki so doslej edine reševalno in očiščevalno vplivale na človeštvo.

Delitev dobrin

Medtem ko je svet pred Kristovim nastopom smatral za največjo srečo kupičenje gmočnih dobrin — premoženja in imetja — je Odrešenik proglasil novo načelo: delitev dobrin. Zato tudi poznamo iz zgodovine prvega krščanstva primere, da so tisti, ki so sprejeli novi nauk s srcem, a ne samo z besedo, razdelili vse svoje imetje siromakom, oziroma potrebnjšim, ter živeli nato od dela svojih rok.

Tekom časa je ta vzvišena misel zamrla. Ostala je le puhla beseda brez dejanj. Nastal je v človeški družbi notranji razkol, precep, ki še danes traja. Na eni strani brezprimerno kupičenje materialnih vrednot, na drugi strani beda in pomanjkanje. Na eni strani brezdelje in pomehkuženost, na drugi garanje in suženjstvo, ki je hujše in ostrejšje nego je bilo predkrščansko. Vse to je gaženje božjega in naravnega reda, zato mora nujno roditi take posledice, kakršne pravkar doživljamo in občutimo.

To spoznanje nam seveda nič ne pomaga, ako se po njem ne ravnamo. Kar z mislijo domemo in z besedo izpovedujemo, to moramo preliti v dejanja. Dokler tega ne storimo, smo slabši od živali. Tem odrekamo razum in svobodo ravnanja, vendar vidimo, da po prirojenem nagonu slede naravnemu redu in v njem utemeljenim zakonom. Človek pa kot razumno in svobodno bitje gazi red in zakone, ki so v njem utemeljeni, ter s tem sam sebi povzroča največje gorje.

Vso dolgo dobo, ki jo imenujemo krščansko, lahko zasledujemo skozi dve tisočletji strahovite borbe za delitev dobrin. Ne moremo se čuditi staremu veku, ki je smatral vladarja za boga. Toliko bolj pa nas presenečajo poznejše dobe, zlasti doba fevdalizma in modernega kapitalizma. V prvi so si cesarji in njih lužabniki lastili pravico do zemlje in nje-

nih vrednot, da, celo pravico do človekovega življenja. V isti sapi, ko so oznanjali in izpovedovali, da smo vsi ljudje otroci božji, torej bratje, so gazili in teptali plemiči vseh različnih stopenj ljudske množice. Kmet, ki je moral za te človeške pijavke garati, ni imel niti osebne niti premoženjske niti delovne svobode. Večje spoštovanje uživa danes stroj, nego ga je bil tedaj deležen človek.

Iz te dobe nam vsako posamezno poglavje zgodovine ve povedati toliko mrkega in vprav odvratnega, da se čudimo, kako se je moglo človeštvo tako daleč ponižati. Naravni čut v človeku se je seveda vedno upiral krivicam in nasilju, zato pa so tudi vsa poglavja človeške zgodovine popisana s krvjo. Saj se morda spominjate iz zgodovine, ki ste se je učili v šoli, da ste imeli tedaj vtis, kakor da vsa zgodovina človeštva obstoja v vojnah. In vendar temu ni tako. To so samo odmori, trenutki, ko je priklopelo gorje do takega viška, da ga človeštvo ni moglo več prenašati. Zgovoren primer za pravilnost naše trditve so balkanske vojne v času od 1908 do 1912 leta. Krivica, ki jo je moral trpeti slovanski in ostali krščanski živelj na Balkanu pod turškim jarmom, je bila tolikšna, da so bili narodi rajši pripravljeni umreti, kakor da bi jo še dalje prenašali.

Uredimo dom!

Navedli smo izmed mnogih ta edini primer, ker sodimo, da nam je najbližji in najbolj umljiv. Saj se je dogajal neposredno pred našimi očmi in je tekla tam tudi naša kri. Zato pa nam je vprav ta primer glasen opomin, da uredimo sami svoj dom.

Slovenci smo reven, kmetско-delavski narod. Nimamo ničesar v izobilju, zato pa moramo s tem, kar imamo in kar premoremo, gospodariti pametno, previdno in zlasti pošteno. Poudarjamo posebej poštenost v gospodarjenju z narodnim premoženjem!

Ne želimo usode nekaterih narodov, ki jim morajo tujci krojiti usodo, ker si je sami pravočasno niso hoteli znati. Zato pa se moramo zdramiti, dokler je še čas. Po toči zvoniti je prepozno, pravi naš narodni pregovor. Tega naj bi poslušali in se po njem ravnali vsi, ki jim je narod po svoji volji ali po naključju usode poveril svoje zaupanje.

Prva skrb vseh poštenih ljud mora biti, da se pravično razdele dobrine in bremena na vse sloje in na vse stanovce. To čuti in tega se zaveda tudi današnja družba. Zato imamo po mestih in delavskih okrajih organizirane razne socialne akcije. Skrb za otroka, skrb za mater, podporni društva, družbe ter razne ustanove skušajo lajšati socialne krivice. To je v redu in prav. Pri tem pa nikakor ne moremo prezreti dejstva, da živi pri nas na kmetih brez vsake pomoči nad

Šestdeset tisoč družin

v največji bedi in pomanjkanju. Ako še pomislimo in upoštevamo dejstvo, da so to družine s številnimi člani po šest in več oseb, pride mo do presenetljivega zaključka, da so naši najpotrebnejši in najbednejši podeželski ljudje brez vsake pomoči in zaščite prepuščeni sami sebi. In vendar so to ljudje, ki delajo ne le zase, ampak za vso družbo, za ves narod. S kmetov prihaja živež, s kmetov prihaja velik del davkov in še večji del prostovoljnih dajatev za vse najrazličnejše namene in potrebe civilizirane družbe. S kmetov prihaja jedro naše hrabre in junaške vojske. S kmetov dobivamo najboljši in najbolj plodovit naraščaj izobraženstva, skratka prihaja s kmetov narodova življenjska sila. Zato bi bilo edino prav in pravično, da potrebni človek na kmetih dobi od naroda, za katerega dela in trpi, tudi pomoč, oziroma vsaj tisto pravico, ki jo priznavamo zadnjemu potepuhu.

Res je sicer, da je že samo dejstvo, da so zdravi in pridni ljudje potrebni pomoči, kričeče spričevalo za to, da je naša družba socialno bolna, toda zaradi tega še ne smemo odrekati pomoči tistim, ki so je najbolj potrebni, pa do slej ne deležni.

Brez dvoma bi bilo edino prav in pošteno, da bi narod dal tem svojim pridnim in vestnim delovnim članom možnost, da žive od dela svojih rok. Treba jim je dati zemlje, ker samo zemlja daje kruha. Dokler pa tega ni, jim je narod dolžan pomagati. Kajti tudi najbednejši je naš brat, je kri naše krvi. To je veliki božični nauk Boga-človeka. Kaj nam pomaga, če ga z besedo in obredi slavimo, z dejanji pa teptamo! Ta veliki socialni nauk preliti v dejanje je naloga vseh, ki so res poštene volje. Dokler se to ne zgodi, bo odhajal božični čas mimo nas brez haska. Kajti ne besede, le dejanja morejo človeku dati vero v vse, kar je blagega na svetu.

Letošnji naš božični klic zato velja vsem in vsakomur: »Dajte tudi človeku, kar je njegovega, dajte kmetu bajtarju in delavcu pravico do življenja, dajte mu kruha!«

Zaman je slepcu govoriti o barvah, zaman tistemu, ki čuti na svojih plečih le breme in korobač, peti o ljubezni do bližnjega. Samo ljubezen lahko rodi ljubezen, sila pa silo. Zato ne daj Bog, da bi morali zaradi lastne nemarnosti sami na sebi občutiti resničnost teh besedi!

Dr. Anton Korošec

V soboto zjutraj ob pol sedmi uri je umrl v Beogradu, zadet od kapi, prosvetni minister dr. Anton Korošec.

Dr. Anton Korošec se je rodil 12. maja 1872 v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Osnovno šolo je dovršil v domači vasi, gimnazijo pa je obiskoval v Ptuju in Mariboru. Po maturi je stopil v mariborsko bogoslovje in bil v mašnika posvečen 1895. Dve leti je kaplanoval v Sladki gori in Marenbergu, nakar je postal prefekt v mariborskem dijaškem semenišču. Leta 1905 je napravil tudi doktorat iz bogoslovja na graški univerzi.

V tem času se je pričel tudi politično udeleževati. Prevzel je uredništvo »Slovenskega gospodarja«. Kmalu je postal na Štajerskem najvplivnejša oseba v SLS in l. 1906 je bil prvič izvoljen v avstrijski državni zbor, katerega član je ostal do poloma avstroogrške monarhije.

Ko je pričela na solunski fronti junaška srbska vojska skupno z jugoslovensko dobrovoljsko divizijo razbijati avstrijsko armado in podirati stoletno zgradbo avstroogrške države, se je pričela tudi doma močnejše uveljavljati naša preporodovska misel. Jugoslovenska ideja je jela prodirati v naše vasi in kmetske hiše. Jugoslovenska misel, ki so jo nosili srbska vojska in jugoslovenski dobrovoljci v zmagovitem pohodu čez balkanske gore, čez Kajmakčalan in Kozjak, je prerodila duše in srca vseh Slovencev, zmagovito zavlada nad Slovenijo in pričela trgati okove tisočletnega suženjstva. Kri, prelita na solunskih bojiščih, je zažarela v zlati zarji svobode nad domovino. Tedaj se je izvršil razkol tudi v SLS. Dr. Šušteršič je moral odstopiti kot predsednik SLS in njegovo mesto je prevzel dr. Korošec.

Srbski, hrvatski in slovenski poslanci iz Avstrije so se l. 1917 združili v Jugoslovenski klub in si izbirali dr. Korošca za predsednika. Klub je sprejel z ozirom na zmagujoče jugoslovensko gibanje posebno resolucijo, ki jo je dr. Korošec 30. maja prečital v dunajskem parlamentu. Slovenske napredne žene in dekleta so tedaj zbrale nad 200.000 podpisov za uresničitev zahtev jugoslovenskega gibanja.

Pravo jugoslovensko gibanje ni poznalo

nikoli nobenih kompromisov in nobenih okvirjev, kakršne je vsebovala še tako zvana majska deklaracija. Dobrovoljski bajoneti so vse okvirje raztrgali in dr. Korošec je bil predstavnik te nepotvorjene ideje, ko se je kot predsednik zagrebškega večja pogajal s srbskimi državniki za združitev vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ne glede na državne meje v eno, nedeljivo jugoslovensko državo.

V družbi dr. Gregorja Žerjava kot predstavnika brezkompromisne jugoslovenske ideje je odšel dr. Korošec v Zenevo, kjer se je na sestanku s predsednikom srbske vlade Nikolo Pašičem in predsednikom Jugoslovenskega odbora dr. Trumbičem določila osnova za združenje naših pokrajin s kraljevino Srbijo.

Zedinjenje je bilo izvršeno 1. decembra 1918 leta. Sestavljena je bila prva jugoslovenska vlada in dr. Anton Korošec je postal njen predsednik. Kasneje je bil večkrat minister in po strahovitem umoru v beograjski skupščini dne 20. junija 1928, je prevzel dr. Korošec predsedstvo vlade. Težave so bile vedno večje in 6. januarja 1929 leta se je pričelo novo razdobje naše notranje politike z ukinitvijo vidovanske ustave, razpustom parlamenta in vseh političnih strank. Skoro dve leti je sodeloval dr. Korošec v šestojanuarski vladi generala Petra Živkoviča. Bil je sopodpisnik vseh aktov in izjav, ki so položili temelje nove državne politike.

Pristaši SLS so prehajali v vedno ostrejšo opozicijo in 29. sept. 1930 je izstopil iz vlade in sledil svoji stranki v opozicijo. Odklonil je sodelovanje pri enotni politični stranki, kakršno je takrat želelo vrhovno državno vodstvo. Ko so vstopili jeseni leta 1931 v vlado zastopniki naprednih Slovencev, je zavzel dr. Korošec s Slovensko ljudsko stranko ostro opozicijsko smer. L. 1935 je stopil v vlado dr. Milana Stojadinoviča, organiziral z njim Jugoslovensko radikalno-zajednico in postal njen podpredsednik. Kot notranji minister je ostal vladi nad tri leta. Po znanih Stojadinovičevih volitvah je izstopil iz vlade in bil izvoljen za predsednika senata. Letošnjo pomlad je zopet stopil v Cvetkovičovo vlado in prevzel prosvet-

no ministrstvo, ki ga je upravljal do svoje smrti.

Dr. Korošec je dolgo bolehal, vendar se je njegova močna narava upirala, tako da je do zadnjega dne izgledal mladeniško čil.

Kako je dr. Korošec umrl

Dr. Korošec je umrl na svojem stanovanju v Kralja Milutina ulici 21 v Beogradu v soboto zjutraj ob pol 7. uri.

Zvečer je prisostvoval v gledališču predstavi »Pikove dame«. Okrog polnoči je prišel domov in odšel takoj spat. Okrog 6.30 zjutraj je prišel na stanovanje njegov frizer, ki ga že več let brije in ki ga navadno zbudi. Potrkal je na vrata, toda tokrat ni dobil odgovora. Tedaj je prišel tudi stari sluga dr. Korošca in močno potrkal na vrata. Ko tudi on ni dobil nobenega odgovora, je stopil v spalnico. Dr. Korošec je mirno ležal na postelji in izgledalo je, da spi. Sluga je pristopil in šele tedaj opazil, da je minister nezavesten. Hitro je stopil k telefonu in poklical zdravnika. V najkrajšem času je prispel dolgoletni osebni zdravnik dr. Korošca primarij dr. Miloš Sekulič, za njim pa še primarija dr. Niko Belošević in dr. Aleksander Rajković. Vsi trije so si prizadevali, da bi obudili dr. Korošca k zavesti, toda ves njihov trud je bil zaman. Mogli so le ugotoviti, da je dr. Korošec izdihnil.

Pogreb dr. Korošca

Dr. Korošca so položili v soboto na mrtvaški oder v dvorani senata v Beogradu, odkoder so ga v ponedeljek pripeljali s posebnim vlakom v Ljubljano. Tu so ga položili na mrtvaški oder v dvorani banske palače, v torek dopoldne pa se je vršil pogreb na Navje, pokopališče zaslužnih slovenskih mož.

Pierre Laval

bivši podpredsednik francoske vlade

Pierre Laval, večkratni poslanec, senator, minister in predsednik vlade je tipičen primer takšnega politika, kakršnega si naj ne želi noben narod. Je neke vrste politični jastreb, ki vedno kdove kje čaka na plen. In plen jastreba Lavalu so njegovi težki milijoni, ki si jih je pridobil v teku 26 let svojega političnega udeleževanja. Laval je politik tiste vrste, ki vodi svojo politiko vedno le iz ozirov in vidikov trenutne potrebe.

Začel je svojo politično pot leta 1914. kot poslanec francoskega parlamenta. Tedaj se je štel Pierre Laval k prepričanim socialistom in kot tak je kmalu postal župan pariške predmestne občine Aubervilliers. Nato ni bilo celo vrsto let nič slišati o dičnem Lavalu, res in znano pa je, da je med tem v političnem zatijju čakal, da zatonejo politične zvezde »tigra« Clemenceauja, Brianda in drugih francoskih politikov, ki so imeli prav tako kot Laval kaj čudno in nejasno socialistično preteklost.

Leta 1921. je Laval nenadno prodril na površje francoskega političnega življenja, ko je na vse kriplje, delal na razkolu med komunisti in drugimi levičarji, zlasti socialisti. Trdil je, da pripada h komunistom, ki so jih vodili Doriot, Cachin, Frossard in drugi. S tem je Laval prvič krenil na stran oportunističnega in politične neznačajnosti ter netrdnosti. To nam potrjuje dejstvo, da poprej za komunizem zavzemajoči se Laval ni hotel iti v parlament kot komunist, ampak kot neodvisen socialist, kasneje pa kot »neodvisen poslanec« brez vsake jasnejše ali moralnejše politične barve in pripadnosti. Posebno je pričel gojiti vedno toplejše stike s francoskimi desničarji in kot tak prišel v njihovo vlado v svojstvu ministra javnih del, nato

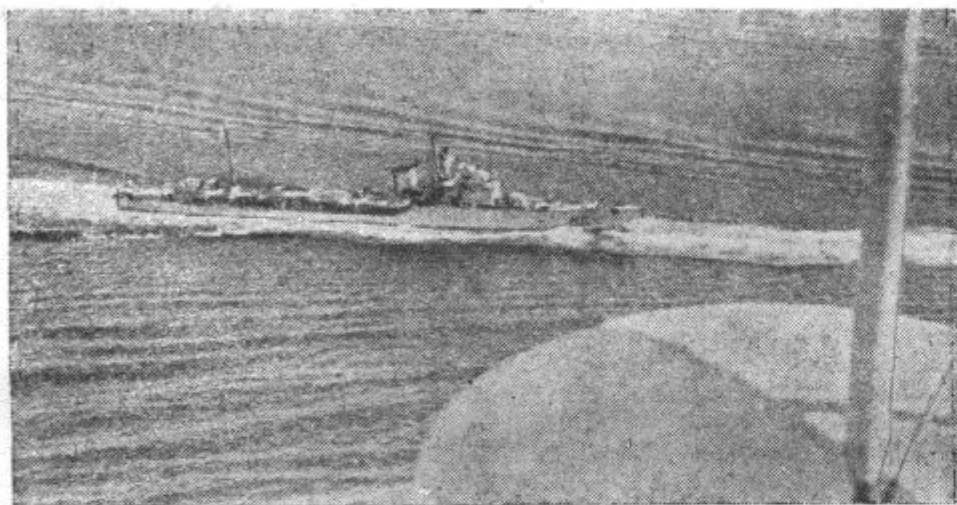
je bil minister pravde, vodil pa je nadalje še ministrstvo del. Deset let po zatajivni svojega socialističnega »preprijanja« postane Pierre Laval predsednik francoske vlade, a ga volitve leta 1932. strmoglavijo. Ostalo mu je samo še mesto senatorja, dokler ga čez dve leti ni povabil v svojo vlado Doumergue, ki mu je dal v vodstvo ministrske posle za francoske kolonije. Kasneje je Laval znova postal francoski ministrski predsednik, a ga volitve leta 1936. že drugič napadajo iz ministrskih palač in mest. Po teh dogodkih je prav vse kazalo, da je Pierre Laval enkrat za vselej odstranjen s francoske politične pozornice in da bo v kakem kotu Pariza ali Francije do svoje smrti mirno užival svoje prikormpirane milijone. Toda glej — Lavalov politično-jastrebski nagon ga je spet potegnil na površje po junijskem zlomu Francije. On je bil tisti, ki je Reynaudu, vladi in Lebrunu

preprečil, da bi se vkrcali na ladjo »Massilia«, ki naj bi naštete prepeljala v francosko Afriko, odkoder bi Francija še nadalje lahko vodila vojno.

Laval se je v svojem političnem življenju družil z levičarji in desničarji, bil je zmeren in skrajni levičar, pajdašil se je z malomeščani in kapitalisti ter paktiral s socialisti in proletarci. Pravilen je stavek, ki smo ga o njem čitali: Laval ni nikdar poznal niti sence kakih principov, ideologije ali trdne linije — njegovo glavno načelo je izrabljati nastali položaj s pomočjo kogarkoli in proti komurkoli.

Takšni politiki kot je Pierre Laval, nobenemu izmed narodov na svetu niso potrebni, ker narod samo slabijo, gulijo in zavajajo!

Z. J.

Napad italijanske torpedovke na angleško vojno mornarico

Vesele božične praznike Uredništvo in uprava

FRANCOSKE ZMEŠNJAVE

Podpredsednik vlade Laval je prišel z maršalom Petainom navzkriž in je moral podati ostavko. Takoj po svojem odstopu je bil aretiran.

O vzrokih njegove aretacije krožijo različne vesti. Nekatere trdijo, da se je Laval zameril Petainu zato, ker je deloval na to, da bi Francija napovedala Angliji vojno. Druga poročila sumijo Lavala, da se je skrivaj in brez vednosti francoske vlade v Vichyju pogajal z nemško vlado o novih francosko-nemških odnosih. Končno krožijo tudi glasovi, da je bil Laval odstranjen na pritisk nemške vlade, ker ni izpolnil nemških pričakovanj.

Angleži naglašajo, da Flandin, Lavalov naslednik v francoski vladi, ni bil nikoli neprijatelj Anglije.

22 LET OD SMRTI IVANA CANKARJA

11. t. m. je minilo 22 let odkar je umrl v Ljubljani dosedanji največji pisatelj med Slovenci Ivan Cankar. Rojen je bil na Vrhniki 1876. Slovencem je zapustil tolikšno kulturno zapuščino kot še nikdo pred njim — nad trideset knjig. Njegove najlepše knjige so Hlapec Jernej, Za križem in Podobe iz sanj. Cankarjeva dela so neminljive vrednosti in imajo dandanes svetoven pomen. Prevedena so tudi že na več jezikov. V eni prihodnjih števil bomo na kratko spregovorili o tem velikem slovenskem duhu.

Arkadij Averčenko:

Izumi

Nekega dne se je v vojnem ministrstvu pojavil nek človek, ki je izgledal kot venk prebrišanec in rekel:

»Prosim vas, da me takoj odvedete k šefu letalskega oddelka. Iznašel sem v ozirih letalstva sijajno stvar in jo hočem zdaj prodati. Moj izum bo v letalstvu povzročil pravo pravcato revolucijo, tista država pa, ki bo odkupila moj izum... bo uživala zgolj samo korist.«

Izumitelja so privedli pred vojnega ministra, ki je bil silno vzradoščen, ko je slišal, zaradi česa gre. Vprašal je izumitelja:

»Vi trdite, da ste izumili nekaj izredno važnega?«

»Gospod minister, skonstruiral sem zrakoplov, ki lahko ostane v zraku polnih 10.000 ur. Poleg tega je lahko v njem cela četa vojakov. Povejte, če hočete moj izum odkupiti?«

Izumitelj je ministru pokazal skice svojih načrtov in ko jih je ta pregledal, je rekel:

»Res, prav to je tisto, kar potrebujemo. Koliko hočete za ta izum?«

»Eno milijardo.«

»Dobro«, je odgovoril minister, »evo vam ček za narodno banko. Prav lepa vam hvala! Ko boste izumili spet kaj novega, pridite kar k meni.«

»Gospod minister!« je odvrnil izumitelj, »jaz imam še nekaj za vas. Nekaj bajeslovnega, nekaj senzacionalnega!«

»In kaj je to?«

»Gospod minister! Izumil sem top, ki brez vsakih težav popolnoma precizno zadene vsako letalo in tudi moj zrakoplov. Na ta način bi moj zrakoplov takoj padel na zemljo.«

»No, poslušajte!« je dejal minister. »To je pa že malo preveč! Izumili ste izvanreden zrakoplov, zdaj pa naenkrat trdite, da imate takšen čudno mogočen top proti temu zrakoplovu!«

»Gospod minister, moj zrakoplov je pravo

čudo moderne tehnike, za vsak slučaj pa je vendar potreben tak top, ki ga zadene in zruši na zemljo.«

»To je pa seveda res, rajši pa bi videl, da bi takšen top izumil kdo drugi.«

»Glede tega, gospod minister vam je lahko popolnoma vseeno. Če želite, lahko odidem, si dam obriti brado in si nadenem nov površnik ter se vrnem kot kaka druga oseba, ki je še nikdar niste videli.«

Minister ni bil nikakšen nespametnež. Zato je smeje odvrnil:

»Pravilno govorite! Pri tem slučaju ni nikake pomoči. Ta vaš top moramo odkupiti! Drugače boste šli k drugi državi in ji prodali ta izum. In tedaj bi bil naš zrakoplov brezpredmeten. Koliko stane top?«

»Eno milijardo!«

Minister je izumitelja potrepljal po rami in rekel: »Vi ste genialen človek! Izumiti takšen top...!«

»To ni nič, gospod minister! Ko ste že odkupili top, vam bom zaupal neko tajno: Za svoj zrakoplov sem iznašel tak oklop, da vanj ne more prodreti nikakršna krogla iz mojega preciznega topa.«

Minister se je prijel za glavo in obupno vzkliknil: »Gospod, vi boste krivi, če bom znorel! Zakaj pa mi niste ta oklop takoj ponudili?«

Molče sta sedela nekaj časa in kadila cigarete. Naenkrat je vprašal minister:

»Koliko?«

»Eno milijardo!«

»Dal vam bom pol milijarde!«

»Nemogoče, gospod minister! Druga država mi na mestu izplača eno milijardo. Toda jaz se veliko rajši pogodim z vami!«

»Torej naj bo kot zahtevate! Dobili boste milijardo, toda vedite, da ste našo državo popolnoma obrali!«

Izumitelj je vzel denar, stisnil ministru roko in odšel proti vratom.

»Povejte mi«, je vzkliknil proti njemu minister, »dali je vaš oklop resnično neprobojen?«

»Popolnoma«, je odvrnil izumitelj, toda samo tako dolgo, da ne bodo izumljene nove krogel, ki bodo imele takšno izvanredno silo, da bodo ta oklop prebile.«

»Ali je izum takšnih krogel mogoč?« je drhte vprašal minister.

»So že izumljene!«

»Kaj?? Kdo jih je izumil?«

»Jaz, gospod minister.«

»Hudič naj vas vzame! Zakaj mi niste o tem takoj povedali?«

»Jaz nisem molčečnej«, je odgovoril izumitelj skromno. »Rekel sem vam že, da sem takšne krogel že izumil.«

Tedaj se je minister sarkastično nasmešnil in dejal: »Da, da... in potem nameravati priti k meni in mi ponuditi odkup teh krogel, kaj ne da! In ko okupite krogel, se boste nasmešlili in mi dejali, da ste izumili oklop, ki ga tudi te krogel ne morejo prebiti.«

»Seveda«, je izjavil izumitelj.

»In ta izum nam boste zopet prodali za eno milijardo, potem pa nam boste rekli, da ste izumili take krogel, ki gredo tudi skozi ta oklop?«

Minister si je od besa in jeze izpulil za celo pest las in ves razdražen zakričal:

»Gospod, privedli ste me v tak položaj, da ne vem izhoda! Kdo pa prav za prav ste?... Povejte mi svoje ime, da ga bodo lahko po vsem svetu preklinjali!...«

Izumitelj je nervozno vstal in rekel:

»Svojega imena, gospod minister, vam ne bom povedal, če pa bi vi znali zdravo misliti, bi uvideli, da sem jaz zdrav človek na še bolj zdravih nogah!«

Izumitelj je zaloputnil vrata in pustil zaprepasčenega ministra samega v ministrskem kabinetu. — Z. J.

Bodimo združeni in organizirani

Gospod urednik! Nekajkrat ste že pisali v vašem cenjenem listu o zavednosti kmetskega človeka in o pomenu Kmetkega lista kot glasnika njegovih interesov. Dovolite mi, da spregovorim tudi jaz nekaj besed o tem našim cenjenim naročnikom, bralcem in bravkam.

Organizacija. Ta beseda je sicer že nekam vsakdanja stvar, toda žal, da se je nečejo mnogi zavedati in pravilno pojmovati.

Če postavimo primer, bi lahko rekli: kar je v malem družina, to je v večjem organizacija, organizacija kulturna, socialna, gospodarska, politična in verska. Družina je osnovna celica naroda za njegovo rast in razvoj, organizacija je osnova družbe in države. V organizaciji se združijo ljudje z istimi cilji in istimi nameni. Družijo jih iste težnje, potrebe in zahteve ter isto trpljenje in bolečine. Kar boli enega, to občutijo vsi drugi, ako je eden zapostavljen, so zapostavljeni vsi. Tu je postal narodni pregovor — vsi za enega, eden za vse, — živa resnica.

In zato je nujno potrebno prav tako med nami naročniki, da nas veže skupni čut medsebojne povezanosti z našim Kmetkim listom. Naš glasnik je v dvajsetih letih tako izoblikoval našo miselnost in tako dovršeno zgradil kmetko ideologijo, da smo vsi prepojeni z istimi načeli in istim gledanjem na svet in družbo. Mnogo ljudi je v tem času spregledalo, mnogo jih je prišlo do pravega spoznanja, mnogo se jih zaveda svojih pravic, svojih dolžnosti in svojih koristi. Toda, še je ostalo mnogo ledine, mnogo nezoranih njiv, kjer raste še plevel in osat in kjer se je vtihotapilo mnogo vsiljivega časopisja, ki laže, krađe ljudem čast in poštenje, jih dela bedake in tepce, da še vedno verujejo v razne bajke in pravljice. So ljudje, ki pravijo: **Ne glej nas, poslušaj nas! Mi pa trdimo in učimo s sv. pismom: Po njihovih delih jih boste spoznali.**

Naš stanovski list še vedno uči, vodi in svetuje, se upira, trka, kleše za naše kmetke pravice. Noben hrast ne pade z enim udarcem. Še

mnogo je treba truda, požrtvovalnosti in dela nas vseh, da pomagamo Kmetkemu listu. V prvi vrsti, da mu pridobimo čim več naročnikov. Zavedajmo se, kaj bi bilo z našo lepo Slovenijo, ako bi tako ne delali, ako bi ne stali ob vsaki priliki na straži in ako ne bi govorili, ne klicali, ne obtoževali in ne zahtevali. Ali se še spominjamo na svetovno vojno, na Suhi bajer itd.

Naša organizacija naročnikov ne sme biti mrtva. Živa mora biti, kakor dobra družina. V tej skupnosti moramo biti trdni, naslonjeni drug na drugega, kakor kamen v našem domu. Kljubovati moramo vsem viharjem in nezgo-

dam. Če je človek v družini na svojem mestu, živi družina v sreči in zadovoljstvu. Prav tako je v organizaciji. Vsak človek mora biti zavezan, tako deloven, kakor da bi bila vsa organizacija odvisna od njega samega. Tako delovni bomo ustvarili čudeže. Težko je uničiti plevel. Toda, nam bo to igrača, ako bomo šli od hiše do hiše, od človeka do človeka in ga pridobivali za našo sveto stvar in ako bo postal naročnik Kmetkega lista. Prišli bodo lepši in srečnejši časi, zasvetilo bo toplejše in svetlejše sonce, padle bodo verige duševnega suženjstva in duševne teme našega kmetskega človeka in vsega naroda.

Božični čas je tu, novo leto se bliža. Nobenega izgovora ne sme biti, da ne bi vsak pridobil ta čas še enega naročnika. Kolikor več naročnikov, toliko bliže našemu cilju, toliko več svetlobe, zavednosti in svobode bo v kmetki hiši.

Tomažič Lojze

Naša razstava v Rusiji

Danilo Popovič iz Vojvodine je dolgo let zbiral narodne vezenine in druge umetnine med Srbi, Hrvati in Slovenci ter zbral v 25 letih toliko narodnega blaga, da je osnoval iz njih krasen muzej. Njegov narodopisni muzej obsega okoli 15.000 ročnih del in to vezenin, preprog, platnenih izdelkov, narodnih noš, izdelkov iz hrastovine, tamburice, piščalke, gajbe, majolike itd.

Danilo Popovič je že priredil razstave svojih narodnih zbirk v Evropi in tudi v Ameriki. Zdaj se je odločil, da priredi razstavo tudi v Sovjetski Rusiji. V Moskvi je pripravljen velik paviljon Novi Eremitaž, kjer bo razstava prirejena. V zbirki je tudi Slovenija zastopana z 2000 predmeti.

V velikem paviljonu Novi Eremitaž bo obsegala ta propagandna zbirka površino 4200 kvadratnih metrov. Nad vhodom bo velik grb Jugoslavije. Izobešene bodo tri velike po 22 m dolge zastave: hrvatska, srbska in slovenska. V prvi veliki dvorani bo reliefna mapa Jugoslavije, 8 m dolga in 6 m visoka, ki bo prikazovala narodpisje, kmetijstvo in industrijo

naše države. Z organizatorjem razstave odputajo v Moskvo 10 kmetov in kmetice iz različnih naših krajev. Obklešeni bodo v narodne noše ter bodo pri vходу sprejemali posetnike in vodili skupine po razstavi. Osem velikih megafonov bo ves čas razstave prenašalo našo narodno glasbo in narodne pesmi po dvoranah. Naši kmetje in kmetice bodo tudi igrali, peli in plesali narodna kola v glavni dvorani. Vsak posetnik bo dobil za spomin par majhnih opank. Danilo Popovič ponese v Moskvo 150 tisoč parov takih opank. Ruski šolski mladini, ki bo obiskala razstavo, pa je pripravljeno drugo presenečenje: vsak otrok dobi dve majhni lutkici v šestinski narodni noši. Tudi takih lutkic je pripravljenih že več tisoč komadov. Vršilo se bo tudi nekaj predavanj. 250 velikih oljnatih slik bo prikazovalo tipe naših kmetov iz različnih krajev in 150 pokrajin v olju, ki so jih izdelali akademski slikarji; prodan pa ne bo niti en komad, ker je namen razstave samo ta, da seznani Rusijo z našim narodnim blagom. Dva posebna vagona bosta celotno zbirko prepeljala iz Jugoslavije v Rusijo. Razstava v Moskvi bo trajala 2 meseca. G. poslanik Plotnikov v Beogradu je navdušen naglasil, da bo to prav lepa in učinkovita propaganda za Jugoslavijo.

354 NOVIH MEST V RUSIJI

V Sovjetski Rusiji se na novo ustanovljena naselja razvijajo z prav prislovično ameriškimi brzino. Po zadnjih statističnih podatkih je nastalo v Sovjetski Rusiji 354 novih mest. Število prebivalstva v teh mestih stalno narašča. Mnoga prejšnja mala mesta so danes že prava velemesta. Mesta kot Karaganda, Magnitogorsk in Staljinogorsk štejejo že preko 150.000 prebivalcev. Pred kratkim so bila tu še majhna mesta. V donjeckem bazenu (glej: Zakladi ruskega gospodarstva!) in na Uralu je tudi vse polno industrijskih naselbin s 50 do 100 tisoč prebivalci.

■ Pred malico je nekemu delavcu v bližini Prage skočila v oko miš. Le s težavo se je otreseš živali, ki je potem padla v vrč vroče vode in v njem utonila. Delavec je moral takoj v neko očesno kliniko, kjer so mu s hitro operacijo še lahko rešili vid.

■ Na Norveškem gradijo v ladjedelnih trenutno 136 trgovskih ladij s skupno tonažo 400.000 ton.

■ Soproga bivšega angleškega kralja in sedanjega Windsorskega vojvode madame Simpson Wallis je s svojim soprogom odpotovala v Miami, da se je tamkaj podvrgla operaciji.

Vila ameriškega predsednika
Roosevelta v Hyde Parku

Naš božič

Kdo te sprejme letos, božje dete,
kdo ti v srcu jasli bo postlal?
Vseposvoda krvava roža srda cvete,
človek se je že ponižal pod žival.

Kdo zapel bo božji glas o miru,
ko z višav le bombe na zemljo rohne,
kdo bo v divjega besnenja diru
mesijanski misli daroval srce?

Svet je danes ena sama razvalina,
žgoča rana prav od severa na jug.
Kje je, dete božje, tvoja domovina,
kdo prenese te prek teh krvavih strug?

Nič ne boj se, malo božje dete,
še naš dom je prostor tvojega miru —
in zato z menoj poromaj k nam na kmete,
tam smehtlaš se lahko brez strahu.

Z roko nežno dom nam blagoslovi,
da Sovenec, Srbin in Hrvat,
v Bogu ene matere sinovi —
v miru si ostanemo drug drugim brat.

Ena zemlja nas je vse rodila,
ena — ista kri nas vse poji:
da nas skupna mati vedno bo ljubila,
daj, to željo vsem nam v srcih vžgi!

Kmetov božič

Ali se bodo v dneh trpljenja in ljudskega
poniževanja izpolnile božje obljube in bo spet
prišel Odrešenik na svet? Morda še nikoli ni bil
klic ponižanih, razžaljenih in teptanih po odre-
šitvi tako močan kakor danes.

Moderno suženjstvo ni milejše od predkr-
ščanskega, ampak je še hujše. Kmet in delavec,
temelj vsega življenja, sta prezrta in niti pri-
bližno ne tako upoštevana, kakor bi to po po-
menu in vrednosti svojega dela zaslužila. V
ideji praktičnega Kristovega nauka zahtevamo,
da napravi — kakor je to v duhovnem oziru na-
pravil vse ljudi za otroke božje in dediče nebe-
škega kraljestva — novi rešenih vse ljudi za
sodelavce in dediče gmotne kulture in njenih
vrednot. Saj to gmotno kulturo vstvarjajo vprav
kmetске in delavske roke, zato je tudi namenje-
na vsem, ne pa samo ozki kliki, ki streže na ra-

čun vstvarjajočih množic svojemu sebičnemu
pohlepu.

Steber gmotne kulture je kmet, najbolj ne-
posredna žrtev modernega gospodarskega na-
silja pa je industrijski delavec. Zato morata ta
dva korakati skupno, drug drugega podpirati
in si pomagati v prizadevanju za novo gospo-
darsko odrešenje.

V to smer tudi pojde in mora iti pot sodob-
nega rešenika, borbe in trnja polna pot, po ka-
teri pa ga bodo z veseljem in požrtvovalnostjo
spremljali vsi gaženi in teptani, ribiči pravice
in pastirji resnice, kmetje in delavci, ki hočejo
slediti angelskemu petju bodočnosti ter po poti
križev in trpljenja priti do zmage.

ŽABKAR JANEZ:

SVOJI MATER!

ob prvi obletnici njene smrti († 17. XII. 1939.)
Življenje je kompromis z usodo.

Romal sem po sončnih stezah,
pil mladosti sem sladkost,
sla je pot ob belih brezah,
zidal sem v oblake most.

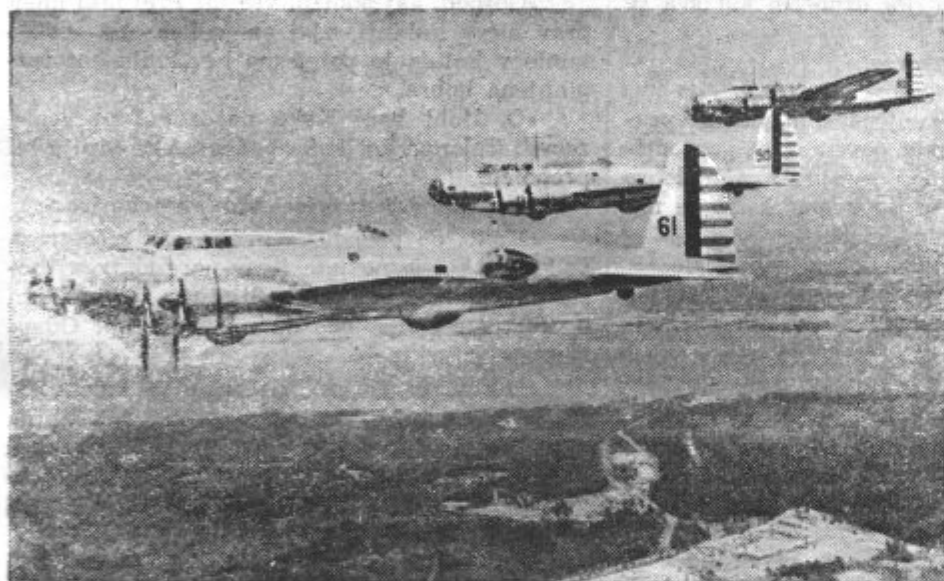
Mlad zašel sem med poljane
kjer je carstvo črnih vran, —
saj to steze so neznane
in to ni več sončni dan...

Srečne ure, prej brezčasne,
temne zdaj so kot polnoč,
saj vse, mati, hiše krasne
vzela vran bo črna moč...

So v srcu strune pozamrle,
razsul je blisk v oblakih grad,
oči so moje tiho zrle,
mladosti nežne mi propad...

Pogledi moji ne molčijo,
so tožna pesem grenkih dni,
po Tebi, mati, hrepenijo
in miru, ki ga v meni ni...

Mi rože vse so povenele,
ki sem sadil jih človek mlad,
srcé s seboj in mir so vzele —
naj grem ob letu v log jih brat?...

Ameriške letelce
trdnjave, ki jih je
te dni poslala Ame-
rika Angliji. — S
prvo pošiljko je
bilo odposlanih 20
letečih trdnjav —
Druga pošiljka bo
sledila prihodnje
mesce.

Ivan Nemec:

Rutariev božič

Le tu in tam je Rutar prišel v svojo kočo
izpod hriba, ki se je vsa neboljena skrivala v
drevju. Že trideset let je drvaril po bližnjih hri-
bih, njegova večna spremljevalka pa je bila se-
kira. S sekirami se je v mislih pogovarjal, sekiri je
potožil v težkih trenutkih svoje bolečine, sekira
mu je prinašala vsakdanji kruh. Trideset let je
spravljaval v dolino drva in težko tramovje in je
v vsem tem času zelo redko kedaj pogledal v
svojo kočico. Čez poletje je zaspal kar pod smreko
in zglavje mu je bila sekira. Pozimi se je v dolgih
nočeh stiskal v drvarski koči in kahal koruznjak,
pri vratih pa je stala na straži sekira. Nešteto-
krat je Rutar v takih nočeh zmrzoval. Žerjavica
je sicer nekaj časa grela špranjasto bajto, ko pa
ga je premagal spanec, je z njim vred zaspala
tudi žerjavica. Enakomerno prasketanje ognja
je prenehalo, skozi luknjasto bajto pa mu je
zapela uspavanka burja. In Rutar se je vedno
ves premražen zbudil. Z drhtečim korakom je
vedno stopil po sekiri in z grgrajočim glasom
potožil:

»Zebe me, Micka, bova morala naložiti malo
drv.« Prijel je za svojo sekirico in nasekal drobne
treske in plamen je zopet razsvetlil mračno bajto.

»Zakaj ne paziš na ogenj, Micka,« se je raz-
nežil Rutar, ko je plamen zopet prasketal nad
ognjiščem, potipal njeno ostrino, se vsedel poleg
ognja in božal mrzlo železo. Burja je divjala po
gorskem grebenu in se zaletavala v Rutarjevo
prenočišče.

»Trda si, Micka, in ostru!« se mu je odlu-

ščilo. »Dobra si in poštena,« je zamrmral pol-
glasno in pridjal novo poleno na ogenj. »Škoda,
da si tako hladna, Micka. Morala bi me tudi pa-
greti! Da, oprosti. Saj vem. Kruh mi služiš in
vedno si pri meni, toda zdaj me vendarle zebe.
Drugič bova morala naložiti malo več polen, po-
tem bo toplo in tudi ti boš postala toplejša, po-
tem naj pride burja,« se je hreščče zakrohotal
in brnil ogorek na žerjavico. Kaj, ko bi midva to
najino luknjo zamašila? Saj zunaj lahko piše in
divja vihar, ko bi le nama prizanašal. Jutri bova.
Zgodaj bova napravila in... Ah, veš kaj, Micka?
Ne bova mogla. Ne smeva. Gospodar bi naju zo-
pet kregal. Že zadnjič je rekel, da mu preveč po-
kuriva, ker ne ve, kako mrzlo je v bajti. In celo
suhljadi nama ne pusti; zloženih in nasekanih
svežih polen pa mu itak nisva še nikoli vzela.
Pravi, da naj greva k drugim drvarjem in...
Pravi, da delava samo škodo. Rekel sem mu, da
sva poizkušala večkrat prenočiti pri tovariših,
pa naju niso marali. V kotu sva oba zmrzovala
in niti videla nisva do ognjišča. Veš, Micka, živeti
pa vendarle morava. Saj si videla, koliko je v
planini drv, pa... Kaj ne, Micka, v teh tridesetih
letih, sva si tudi nekaj zaslužila. Gospodar je
sicer rekel, da naju ne bo več rabil, ker delava
samo škodo, toda... Mrzlo je, Micka. Ti vražja
žerjavica! Ne, to menda le ni mogoče! Samo suh-
ljad kuriva, trohnečo suhljad in ne delava škode.
Zadnjič je gospodar pripomnil, da mu krađeva
gnoj iz gozda, toda kdo bi to verjel!? Ali se ti
ne zdi, Micka?... Nič... Gospodar ima prav.
Nisva več za rabo. Težko je tu v gorah in tri-
deset let... Planine so nama vzele moči. Ti,
Micka, tebi je lahko! Ostra si in ne občutiš mra-

za, ti bi lahko še ostala v planini, jaz pa — zebe
me in doslužene so moje kosti, zato bom najbrž
moral v dolino. In bi ti res ostala tukaj, Micka?
Kaj ne, da ne boš? Saj vem, da si pridna in bova
oba odšla v dolino. Božič prihaja, Micka, in moja
koča ni tako luknjasta...

Drugi dan je Rutar dobil gospodarjevo spo-
ročilo, da naj zapusti planino, ker ga ne bo več
rabil. Starca je zadelo. Hotel je nekaj odvrniti
fantu, ki mu je prinesel vest, pa se mu je zavrtel
samo jezik, mlasknil je z usti, kocinasta brada
pa mu je nalahno zadrhtela.

»Kam naj grem, mladenič, kam? Ali ti ni
naročil gospodar? V dolini nimam niti soli in
težko je brez soli.

»Zakaj to vprašuješ? Ne bi ti prisodil v teh
letih. Nazadnje boš še zahteval, da naj te jaz
vodim od hiše do hiše. Gospodar je rekel, da te
ne rabi več in sedaj lahko greš. Širok je svet,
stari, in kaj boš premišljal, nekje boš že našel
topel hlev in slame tudi še ni zmanjkalo. Razumi
vendar, mož! Star si in zgodilo bi se lahko, da
zažgeš gozd. Zato se je gospodar odločil, da mo-
raš v dolino.«

Rutarju je šinila v glavo včerajšnja misel,
ko je sam sebi pripovedoval in razmišljal, da bo
moral s planine. In zdaj je prišlo. Nenadoma je
stopilo pred njega, kakor bi padlo iz jasnine
v tej mrzli zimi. Občutil je nekje globoko v prsih
čudno grenkobo, ki se mu je jela prelivati v gnev.
Nenadoma se je v Rutarju utrgalo. Potegnil je
sapo in se oddahnil, v srcu pa je občutil neko
posebno sproščenost. Zdelo se mu je, da so se
njegove kosti prerodile. Odločno je stisnil skozi
čeljusti: (Dalje)

ZABKAR JANEZ:

OCVRTE PIŠKE

Skopuh od vraga. Matevž Talanga namreč. Celo večnost presedi lahko v gostilni »Pri mučeniku«, pa naj se podere pol sveta: Talanga ti ne da za osminko vina. Tudi, če vidi, da umiraš od žeje.

»Ben, veste: slabi časi!« hitro zine, če namigneš na osminko črnega. »Štediti moramo, štediti! Drugače nas bo lepega dne vse skup vrag vzel«, motovilči naprej.

Samo, da bi nadležneža odgnal. Človeka s Kranjske namreč z ničemer hitreje ne odpodiš, kot če začneš goniti tisto o štednji.

In Talanga pokaže krasno stran štednje najbolj takrat, ko pokliče natakario k obračunu.

Njegov zapitek ni nikdar manjši od dveh kovačev. Pojem napitnine mu je sploh neznan in natakario, ki ga že v dno duše pozna, ga pri plačevanju večkrat podraži.

»Kaj zame nič, gospod Talanga?« In še predno prične dični Matevž z melodijo o štednji, že odhiti drugam.

Potem položi Talanga na rdečkožnato plešo popolnoma okrogel klobuk, ki spominja na oblike panamskega slamnika.

Nalahno pozdravi, si popravi jermen, ki vzdržuje zvezo med njegovim napihnjenim trebuhom in nikdar zlikanimi hlačami ter z vrtinčastimi koraki odjadra.

Za njim smeh, zbadljivke in razne opazke na skopost Matevža Talange. (Izvajajo klapa stalnih gostov.)

In lepega, najbolj nenadejanega dne je Talanga bridko občutil svojo skopuško stisnjenost.

— — —

»Klanjam se, gospodična! Že precej časa vas opazujem tam z one strani in zdi se mi, da ste nekam nervozni. Sem vam lahko na uslugo? — Toda, dovolite. Matevž Talanga moje ime. Interesantno, kaj ne?«

Ženska ga je premerila od nog do glave.

V srcu ji je najbrž vzdijal smeh. Takle starikavec, pa ti še vedno leta za krili! (Omeniti moramo, da Talanga do žensk ni kar takole ravnodušen. Prav za prav je krasen eksemplar ostarelega babjaka. — Vse drugo v zvezi s tem sliši med muzejsko robo.)

»Oprostite, gospod Talanga ali kako ste že rekli! Kaj vendar mislite! Jaz...«

»Seveda, gospodična! Vem, da vam je neugodno, toda mislim sem samo...«

»No, in kam me mislite povabiti? Lačna, žejna, trudna sem. Posebno apetit mi danes izborna deluje. Kar vola bi požrla. Toda pomnite, da sem zbirčna. Sem pač tako vzgojena in ne pomaže nič, je kar nenadejano spremenila ton, da je Talanga vrglo kvišku.

»Če dovolite: kar tjale v gostilno »Pri mučeniku«. Res izvrstna oštarija. Ribice, salama, dingač in kdove kakšne dobrote še«, se je Talanga samoljubno potrepal po tolstem trebuhu. (V očeh bleščanje.)

Ženska se je namuznila (je že vedela zakaj). Preko lica ji je nekaj čudnega šinilo.

»Čeprav ni pravilno, da se dam od vas povabiti, grem vendar z vami na dober grižljaj in prijeten požirek. Toda kaj še čakate zdaj?! Kaj ne slutite, da lahko vsak čas pride kaj vedno zamudni zaročenec? Kar hitro jo odkuriva, je namreč hudo ljubosumen. Ali hočete, da mar od lakote poginem kar tu sredi ceste?!«

Talanga je začutil, da so se mu celo pete stresle, kajti mimogrede povedano, je poleg pijančevstva, ženskarstva in zlasti skopušva še prelesten strahopetnež.

Kar odneslo ga je proti gostilni. In ženšče nasmehnjeno za njim. —

Gostilna prijetna. Okrog točilne mize nekaj

postreščkov, šoferjev in drugih takih pivskih povprečnežev.

Zavila sta v stransko sobo.

In čez čas: »Oprostite me za trenutek, cenjena.« Talanga jo urno odkuri.

Naravnost v kuhinjo. In k natakario.

»Gospodična! Ko pridete spet k moji mizi, vprašajte damo, če želi kaj prigrizniti. Pa, oštja naj trešči v vas z jasnega, če mi zinete, da se lahko dobe tudi ocvrte piške. Videl sem jih namreč v kuhinji. Recite, da vam je trenutno prav vse pošlo, le kak narezek, da je še pri hiši — Kaj pa vendar mislite: piška in — oštja! — celih šest in trideset dinarjev! Saj človeka kar kap udari!« —

»No, no, skopost vi stara! Le potolaženi boste, vse bo po vaši želji. Tisto zastran kapi naj vas kar nič ne skrbi, kajti nočem biti kriva, da bi zaradi majhne piške zakrivila smrt takega velikega skopuha! Kakšno pijačo pa naj prinesem?«

»Pol litra dingača. Pa urno! In kot sva se dogovorila.«

Beseda je postala meso.

Dingač je bil naravnost izvrsten.

»Želite kaj jesti, cenjena?« je mirno vpraševala natakario. »Toda povem vam gospodična, že v naprej, da nam je vprav pred dobro uro vsega zmanjkalo in da imamo samo še narezek«, je s preudarkom dejala.

Talangi so se oči zadovoljno zableščale.

»Kaj pa se pravi to: samo narezek?! In jaz tudi sem lačna kot bivoli! Kaj ocvrtih pišk nimate?«

Kot zaboden je zrl Talanga zdaj v svojo »najnovejšo«, zdaj v natakario.

»Pa dajte tisti preklicani narezek!« je hitro zinil, da reši mučno situacijo.

Natakario se je nasmehnila in odšla. (V očeh ji je nekaj poblisnilo.)

»Gospod! Kam ste me pa zavlekli? Brez vsega so in vi buljite kot zaboden krokodil! Jutri pa se prične prvi brezmesni dan v tednu in tri dni bomo brez mesa! In človek si pri vsem tem še ocvrte piške ne more privoščiti, da se za te vražje tri brezmesne dneve vsaj malo oškoduje!«

Čez čas je stalo na mizi za cele tri dinarje narezka. Hudomušna natakario pa si je dovolila majhno šalo. V krušni košarici je prinesla namreč kar petnajst kruhov, češ, kruh je cenejši, dragi Talanga stisnjeni.

Ubil bi jo natakario!

Dama se je naredila kot da ni ničesar opazila. Molče je jedla in pridno pila. Talanga je seveda urno sunil košček salame. Da ne bi bil prikrajšan...

In tedaj se je pravi ples šele pričel. Talangin sodni dan.

V sobo se je namreč privarila vsa klapa stalnih gostov »Pri mučeniku«.

Na čelu vseh navihani slikar Slikoslav Pinzlič. Za njim akviziter Jezdimir Lizič, ki ima oči kakor biljardne kroglice in za mizo vedno spi, ko se ga že dovolj nadela. Afnimir Flika seveda tudi ne manjka, da zgubljenega literata Tintivoja Goltančiča niti omenjati ni treba. Baneslav Krilce je seveda neizogibno poleg, njegov verni drug Hudoženko Fingrat tudi.

Vljudno pozdravljanje na vse strani. Krilce je celo kihnil in pri tem v obraz ves zardel.

Vsa družba je posedla okrog mize v kotu.

Pinzlič in Lizič sta se nekaj pričkala. O fašizmu in komunizmu.

In tedaj, o poštajna! — Nikdar ne bo ubogi Talanga pozabil tistega trenutka! — se odpro vrata na stečaj in natakario prinese gostom v kotu zvrhan pladenj — ocvrtih pišk!

Jo, kako so lepo dehtele! V želodcu se je kar čutilo, kako bi telo hotelo kaj takega vase!

»Meni do ocvrtih pišk ni,« pravi Afnimir Flika malomarno. »Prinesite mi raje dunajski zrezek, ki ga s takim velikim užitkom požira neka ostarela devica v prednji sobi kot sem opazil. Pa kar tri kose lahko, gospodična!« je pridno naročal.

»V redu, gospod Afnimir! Ravno pred petimi minutami je nek ugledni gospod kar na vso moč hvalil našo izborno kuhinjo«, je hudomušila natakario. »Ocvrte piške še prav posebej«, je zvijačno pomežiknila.

»Pa liter najboljšega!« je še zaklical Afnimir in si pomel roke.

Vsa družba je z vidnim in velikim užitkom navalila na ocvrte piške.

»Danes so pa že tako okusne, da jih zlepa ne pomnim enakih!« je s polnimi usti zacmakal Slikoslav Pinzlič.

Talanga spremljevalka je gledala okrog sebe kot obsedena. Ozrla se je po Talangi in — ojoj! — ta je bil že nekaj sekund bled kot olupljen krompir, potem zelen kot paprika in čez čas rdeč tudi kot paprika. (Poznamo namreč dvoje vrst paprike.)

»Gospod, kaj pomeni vse to? Prej niso imeli prav nič v kuhinji, zdaj pa je kar cela gostija tamle v kotu!« je polglasno bevsknila kot razpihnjena kobra.

»O, ljubi bog! Kako naj revež to vem«, zacvilil Talanga kot kaka podgana. Že ves je bil prepoten.

Vprav tedaj prinese vrag natakario.

»Kako, da prej niste imeli prav ničesar za pod zobe kot samo tale figav narezek, zdaj boste pa kmalu z vozom vozili tistim v kotu?! In v prednji sobi da jedo dunajske zrezke? Odgovorite!« je vzkripela.

»Oprostite! Gospod Talanga je kmalu ko sta prišla, stopil k meni in mi strogo zabičal, da o piškah, ki jih je spotoma zavohal v kuhinji vpricho vas niti črhiniti ne smem. Predrage se mu zde. Stanejo namreč šest in trideset dinarjev ena.«

Huronski smeh iz kota...

»Ta... ta... tako torej?! O, prokleti dedec! Veste kaj ste, gospod? Prasac, svinja, krokodil, celo nilski konj ste! Povabite me semkaj — potem pa taka svinjarija! Jaz, reva, pa naj poginem od gladi! Hudič naj vas vzame! Packon ste in ostareli babjek, da ne rečem kaj hujšega! Žid, skopuh, pijanec, baraba, vse, vse, prav vse ste!« je v ženski vedno bolj kipelo. Pri zadnjih besedah je že kar tulila.

Talanga je mislil, da je zašel v cirkuški zverinjak. Pred njim vpije in maha okrog sebe razbesnjena ženska, iz kota pa prihaja gromozanski smeh. (Klapa je danes naravnost peklenško razpoložena!)

»Bravo!« se čuje iz kota.

Še iz sobe za preproste goste je nekdo za hip pomolil glavo, se posmešnil in se urno umaknil.

»O, pes! O, slinavec! O, baraba!« je vedno huje rjovela ženska. (V kotu uživajo kot bogovi!)

Nenadejano je Talanga začutil na pleši nekaj čudovito mrzlega. Ženska mu je zčila na glavo kozarec dingača. V veliko veselje kota.

»Le počakaj, svinjež odurni! Tako te premlatim, da ti še lastna rakev ne bo prav, ti crknjena podgana skopuška!« je bruhalo iz razbesnjene ženščine in Talanga je opazil, da je pričela dobivati celo pretepaške popadke. »Glejte ga, prašiča! Naročevati ti gre natakario, naj mi zamolči ocvrte piške, ker se mu zde predrage, barabi! Tako te udarim za tisto tvoje prašičje uho, da ti pet let ne bo prav onile tvoj pastirski klobuk.«

»Le po njem!«

Pred Talanginimi očmi so nenadejano v najlepšem sijaju zažarele vse nebeške zvezdice kot

stosvečne žarnice. Ženščina mu je zamotivila kar tja v sredino pleše kozarec.

»Sijajno! Živio! Bravo, velečenjena!« navdušeno vzklika v zboru kot.

»Ojoj, prejoj! O, bože! Pomagajte! Boli! Ustavite jo, držite jo! Znorela je! O, moja glava!« tuli Talanga. »Ubila, ugonobila me bo! O, življenje!«

Kot nalašč ni bilo nikogar na pomoč. Še pomirjevalci niso nastopili kot je to v vsaki gostilni ob takih prilikah že kar tradicionalna navada.

Iz kota je prihajal vedno hujši smeh in krohot. »Udari ga, flikni ga!« je tulil zbor.

Ženska je menda zblaznela. Razbijala je nad Talango vse kar ji je primernega zašlo v roke. En stol je bil že ves v treskah. Nekdo ji je iz kota dal svoj dežnik in pripomnil, da je palica železna in da daje svojo »deževno prelo« samo na posodo.

Z vso močjo je tolkla ženska po Talangi. Ta je ves zmrtven ležal na tleh in jokal. Skušal se je privaliti pod mizo, pa mu kljub najboljši volji ni uspelo. Pri vsakem poskusu mu je priletela brca v trebuh. Na obrambo še pomislil ni. Prevelik strahopetec je bil.

»Bog vas živi, gosnodična!« je navdušeno javsknil Krilce in zaploskal.

Naposled se je ženskemu stvoru zazdelo divjanja dovolj. Nekoliko si je oddahnila in končno je samo še posmrknila in pljunila na Talango, ki je bil od batin, največ pa zaradi

strahu še napol nezavesten. Vprav v sredo pleše mu je priletel izpljunek.

»Sijajno cilja!« vzklikne glas v kotu.

»Na štempelj skoposti, prokleta baraba!« se je izdrla. Potem se je obrnila proti razigrani klapi v kotu. Poklonila se ji je in ponosno odšla. (Vsi so razumeli poklon.)

»Ma je hudičeva, a?« je zinil tedaj Fingrat, ki si ni upal prav posebno do besede. (Najbrž ima tudi sam kot hren hudo boljšo polovico...)

Pinzlič in Jezdimir sta s težavo dvignila debeluhastega Talango, ki je trepetal kot vrba žalujka v vetru.

In tedaj — o, nesramnost! — vzame debelogleđi Lizič s pladnja naravnost krasno ocvrto piščančvo stegno in ga pomoli Talangi pred razbiti nos:

»Izvolite ocvrto piško, gospod Talanga!«

V stranski sobi »Pri mučeniku« je klapa slavila zmago in napijala natakariči, ki je sprožil duhovito misel požrešnega in skopega Talango kaznovati.

»Sijajno smo odigrali!« se pohvali Slikoslav Pinzlič in napije družbi in natakariči, ki pospravlja ostanke divjanja.

Po policijski uri je odnesla natakariča iz posebne sobe vse polno obranih kosti ocvrte piške.

Matevž Talanga pa je doma vzdihoval kot nadušljiv konj.

Doma in drugod

ZAHVALA NJ. VEL. KRALJA

Na dan krstne slave kr. doma sta Nj. Vel. kralj in Nj. kr. Vis. knez sprejela čestitke iz vse države in inozemstva, ki izražajo udanost in rodoljubne želje kr. domu. Po najvišjem nalogu ima pisarna Nj. Vel. kralja čast, zahvaliti se poedincem in ustanovam zaradi poslanih čestitk kakor tudi vsem, ki so se ob tej priliki vpisali v dvorsko knjigo.

CENE SUROVIM KOŽAM

Urad za kontrolo cen je določil naslednje najvišje cene surovim kožam domačega izvora:

za goveje kože vseh tež 23 din za 1 kg, za teležjo kožo z glavo in nogami 26 din za 1 kg, za teležjo kožo brez glave in kratkimi nogami 31 din za 1 kg, za kožo juncev z glavo in nogami 23 din za 1 kg, brez glave in s kratkimi nogami 26 din za 1 kg, za konjsko kožo 18 din za 1 kg, če je krajša od 220 cm od 200 do 210 cm za 10 odst. ceneje, od 180 do 199 cm za 20 odst. ceneje, od 150 do 179 cm za 30 odst. ceneje, koža žrebet pa za 40 odst. ceneje. Suha goveja

koža 60 din za 1 kg, suha teležja koža 70 din za 1 kg, razpeta goveja koža, suha, 82.50 din za 1 kg.

Pri prevzemanju kože brez soli se mora odšteti kalo pri govejih kožah za poletne mesece 15 odst., za zimske 12 odst., pri teležjih kožah pa za letne mesece do 10 odst., za zimske do 7 odst.

Usnjarski odsek Zveze industrijcev je poslal Uradu za kontrolo cen opozorilo, da cene, določene za surove kože nikakor ne odgovarjajo stvarnosti in niso spreejmljive ker je današnja tržna cena za surove kože od 30 do 32 din. Zato predlaga, da se maksimalne cene prilagode tržnim cenam.

Drugo pa, kar mi zahtevamo, je da se maksimirajo cene obutvi v tovarnah, ki so najmanj za 30 odst. previsoke.

KONTROLA NAD TUJIM KAPITALOM

Finančni minister je izdal odlok o kontroli nad vsemi gospodarskimi podjetji v naši državi, ki so v celoti, ali samo delno v tujih ro-

kah. Vsa taka podjetja morajo predložiti devizni direkciji Narodne banke prijavo o udeležbi inozemcev v glavnici dotičnega podjetja.

Nobena sprememba v inozemskem lasništvu kakor n. pr. prenos obstoječega deleža inozemca na drugega, povečanje obstoječega deleža z vplačilom novih sredstev, sprejemanje novih družabnikov in deležev se ne sme izvršiti brez poprejšnjega dovoljenja devizne direkcije.

Nobeno izplačilo tujezemskim lastnikom na kakršnikoli podlagi (izplačilo dobička, obresti na deleže, vrnitev deleža itd.), ne glede na to, ali se izvrši pri nas ali pa v inozemstvu, in ne glede na to, ali se izvrši nasproti lastnikom samim ali pa nasproti drugim osebam na njihov račun, se ne morejo izvršiti brez poprejšnjega dovoljenja devizne direkcije.

RODNOST V JUGOSLAVIJI

Revija »Socialni arhiv« objavlja v zadnji številki podatke o številu rojstev v Jugoslaviji v razmerju s številom prebivalstva. Po teh podatkih, ki upoštevajo zadnja tri leta (pred ustanovitvijo banovine Hrvatske), je prišlo na 1000 prebivalcev v vrbaski banovini 47.8, v drinski 43.3, v vardanski 42.9, v primorski 36.5, v moravski 34.1, v zetski 33.6, v savski 29.4, v dunavski 27.2 in v dravski 26.7 rojstev na leto. Slovenija je torej glede rodnoti najslabša, siromašna vrbaska banovina pa najboljša. Slabše od Slovenije je samo še upravno področje mesta Beograda, ki izkazuje na 1000 prebivalcev samo 19 rojstev na leto.

OPOZORILO POŠILJATELJEM BLAGA PO ŽELEZNICI

Zaradi bližajočih se praznikov je treba pričakovati povečanje blagovnega prometa. Da pa ne bi prišlo do večjih težav pri odpremi in izdajanju pošiljk, da bi se preprečilo kupičenje blaga v zadnjih dneh pred prazniki zaradi tega, ker so železnice zaradi izrednih razmer že itak preobremenjene se priporoča transportantom, da začne pošiljke odpremljati že sedaj.

NOVA BOLEZEN

Po nekaterih naših krajih se je pojavila pri svinjah nova silno nevarna bolezen, ki je povzročila že mnogo škode po kmetih. Bolezen se prične z ohromelostjo hrbtenice, zadnjih nog in prebavi. Po nekaj dneh bolehanja prašič pogine. Kjer se bolezen pojavi, kmetje takoj pokoljejo vse prašiče, da ni škoda prevelika s poginjenim prašičem, ker morajo meso zavreči. Prekuhanu meso obolelega prašiča ni nevarno za ljudi. Naši veterinarski strokovnjaki si na vso moč prizadevajo, da bi odkrili povzročitelja bolezni, pa se jim to do zdaj še ni posrečilo.

Svinjska ohromelost je zelo razširjena bolezen na Češkem in v Nemčiji, odkoder je bila najbrž tudi k nam prinešena.

V Londonu rušijo hiše, ki so bile zadete od nemških letalskih bomb

■ Če primerjamo našo drago in takozvano belo Ljubljano, se moramo na milo slovensko vižo smejati, če izvemo iz verodostojnih poročil, da so Nemci, ki so šele nekaj mesecev na Norveškem, v zadnjem času dogradili izredno trdno in sposobno cesto od Narvika do Kirkenesa, ki meri 810 km. V Ljubljani pa že kar »kratkih« 30 let reguliramo tistega ubogega pol kilometra prekrasne in prečiste Ljubljani-ce...

■ Alphonse Daudet je eden najslavnejših francoskih in sploh svetovnih pisateljev. Nedavno so v Franciji na skromen način obhajali njegovo stoletnico. Če Francija v tej vojni ne bi bila premagana, bi bila proslava vse drugačna. V prvi vrsti so bile proslave v francoskih mestih Nimesu, v Provinci in v bližini Tarasena. Daudet je bil tisti človek, ki je povezal Francijo s človeštvom. Prav v zadnjih letih smo dobili v slovenščini odličan prevod njegovega romana »Pisma iz mojega mlina«. Slava duhu Alphonsa Daudeta!

Kmetška mladina

CELJE

Okrožje kmetjskih fantov in deklet v Celju je imelo v nedeljo 8. decembra svoj redni občni zbor, na katerem je v imenu Zveze poročal predsednik tov. Ivan Kronovšek. Na občnem zboru so se razpravljala razna vprašanja, zlasti pomembne pa so bile rešitve glede reorganizacije društev kmetjskih fantov in deklet. Za predsednika je bil izvoljen tov. Ludvik Mastnak, za podpredsednika tov. Franc Kronovšek, II. podpredsednik tov. Jurij Turnšek, tajnik je tov. Jože Kač, blagajnik pa tov. Martin Dobrotinšek. Odborniki so tov. Ivan Ocvirk Pavla Potočnik, Drežče Jesenek, Amalija Kronovšek, Revizorja sta tov. Tone Merslavič in Andrej Jesenek. Poleg navedenih so bili v glavni odbor izvoljeni vsi vidnejši funkcionarji društev kmetijskih fantov in deklet, tako da se bo delo lahko vsestransko razdelilo v vseh oddelkih. Na prihodnji seji se bodo izvolili načelniki odsekov, v januarju pa se bo vršil okrožni prosvetno organizatorični tečaj. Če nam bodo dopuščala sredstva, bomo priredili še poleg tega dramatski in govorniški tečaj. O vsem našem nadaljnjem udejstvovanju bomo redno poročali.

VRHNIKA

Naši debatni večeri so nam že prinesli veliko koristnega in bomo zaradi tega letošnjo zimo v tem pogledu temeljito izkoristili. Prepričali smo se, da sistem samoizobrazbe potom debate pomeni res veliko, saj je bistvenje duha in vzpodbuda za razmišljanje ter ustvarjanje najvažnejše za napredek in splošno izobrazbo vseh tovarišev. Odkar je Društvo km. fantov in deklet stopilo v življenje, je v prosveti in izobrazbi nastal med našimi tovariši in tovarišicami nov prelom.

Že po dveh letih delovanja vidimo, da naša mladinska organizacija ni zastoj stopila v življenje.

CVEN

V našem začetnem delu imamo težave. Ne gre vse tako, kakor bi moralo iti in kakor smo si prej zamišljali. Kljub temu pa smo vendarle ponosni, da imamo svojo organizacijo, ki jo sami vodimo in se na ta način učimo za življenje samostojnosti in vsega tistega, kar mora imeti izobražen človek. Društvo kmetjskih fantov in deklet nastopa počasi, počasi gremo naprej, toda prav gotovo uspehi ne bodo izostali, ker nas vodi in vzpodbuja naša misel. V kratkem bomo začeli tudi z dramatikom in bomo o uspehih še poročali.

FRANKOLOVO

Dramatski odsek Društva kmetjskih fantov in deklet na Frankolovem pripravlja igro »Zadrega nad zadrego«. Od zadnje naše prireditve je minilo že precej časa, toda krivda v začasnem zastoju v delovanju ni bila na naši strani. Poleg dramatike bomo sedaj prirejali tudi debatne večere kakor to delajo pri drugih društvih. Naše mlade moči so sicer skromne in pride večkrat tudi do razočaranja. Kljub vsemu pa nas druži velika misel kmetjsko mladinskega gibanja, zato bomo delali ne glede na težave tudi v naprej.

ČEŠNJICA

Poročali smo že, da je naše društvo kmetjskih fantov in deklet bilo razpuščeno. Kljub temu pa se zopet oglašamo, da bodo vedeli tovariši in tovarišice širom domovine, da pri nas

ideja kmetjsko mladinskega gibanja ni umrla. Ves bohinjski kot odločno nosi v svojih srcih veliko misel in čaka, ko bo zopet lahko deloval na kulturnem in prosvetnem polju.

STRUŽE NA DOLENJSKEM

Večkrat čitamo v Kmetškem listu o delovanju kmetjske mladine, pa nam je včasih zelo težko, ker pri nas nimamo mladinske organizacije, ki bi povezala izobrazbo željno mladino v samostojnem kulturno-prosvetnem udejstvovanju. Čutimo, da se v tem oziru mora nekaj spremeniti, zato bomo tudi pri nas morali ustanoviti Društvo kmetjskih fantov in deklet. Povsod se v našem življenju opaža, da kmetška mladina nima tiste samostojnosti, tiste splošne izobrazbe, ki je za današnjega človeka potrebna in bomo morali nekaj storiti, da v tem našem kotu ne bomo zadnji.

Kaj se godi po svetu

Voina v Afriki

Pred kratkim so pričele angleške čete v Egiptu z močno ofenzivno proti italijanski vojski. V teh bojih so bile angleške čete zmagovite. Italijanske čete so se po angleškem priznanju ogorčeno branile, vendar so se morale umikati skozi Zapadno puščavo vedno dalje proti zapadu, tako da so se koncem preteklega tedna vršili boji že na mejah italijanske kolonije Libije. Kakor se zdi, je Angležem z naglim sunkom uspelo presenetiti Italijane. Na nekaterih oddelkih so pustili Italijani po umiku večje količine vojnega materiala in tudi dokaj civilskih zalog za seboj. Angleži so do sobote ujeli okrog trideset tisoč Italijanov ter zaplenili na pohodu mnogo tankov, topov in bojnega materiala vseh vrst.

Italijanski tisk tudi sam priznava sedanji poraz v Afriki. Tako piše neki rimski list, da je Velika Britanija v Egiptu močna, toda Italija zaupa v svoje vojake in njihove voditelje ter računa na končno zmago. Angleži se motijo, ako mislijo, da so v Italiji našli šibko točko sistema osi. Italijanske čete bodo slednjič premagale tudi angleške motorizirane odelke, ki so sedaj dosegli nekaj uspeha v egiptski puščavi.

Posebno zaupanje stavijo Italijani v marsala Grazianija, ki je sposoben in odločen mož ter zlasti strokovnjak za vojskovanje na puščavskem ozemlju.

Kakor so Angleži pred časom trdili, da še ne bi izgubili vojne, ako bi tudi izgubili ves Egipt — meni italijanski tisk — tako Italijani danes lahko trdijo, da še niso izgubili vojne, ako tudi izgube vso Libijo.

Glede številčnega razmerja med obema vojskama, ki sta se spoprijeli v Zapadni puščavi, sodijo ameriške vesti, da so imeli Italijani v

Egiptu skupno približno 8 divizij z nekako 120 tisoč vojaki. Tri izmed teh so zdaj deloma uničene, deloma razpršene, ostalih pet pa se je umaknilo.

Angleži so baje izvedli napad s tremi divizijami, ki pa so vse motorizirane in razpolagajo z močnimi oklopnimi edinicami.

Kakor je videti, je igral oziroma še igra v teh bojih odločilno vlogo stroj: letalo, tank in oklopni avto. Angleži z letali zlasti napadajo letališča, zasilna pristajališča za letala, skladišča goriva vseh vrst vojnega materiala in seveda oddelke zbirajoče se vojske in zbirališča motornih vozil.

V Turčiji so angleškega uspeha zelo veseli, ker upajo, da bo imel ta dogodek močne posledice na vojaški položaj v drugih delih Evrope in Bližnjega vzhoda.

Tudi ameriški tisk veliko razmotriva o tem dogodku. Nekateri listi sklepajo, da se bo spričo takega poteka bojev v Afriki sedaj Nemčija morala dokončno odločiti za napad na Anglijo in tako omiliti angleški pritisk na Italijo v Afriki.

Boji sami potekajo dokaj srdito, vendar zatrjujejo Angleži, da je v sorazmernju s številom ujetnikom številno mrtvih na italijanski strani primeroma majhno. Med ujetniki je tudi precej častnikov, celo dva generala, poveljnika divizij. General Maletti, poveljnik italijanske »puščavske kolone«, je padel, šef njegovega štaba pa je ujet.

V dnevnem povelju, ki ga je general Wawell, vrhovni poveljnik britanskih čet na Bližnjem vzhodu, naslovil zadnji petek na angleško vojsko, izraža upanje, da odločilna angleška zmaga v Zapadni puščavi lahko skrajša vojno za več mesecev.

MADŽARSKA IN JUGOSLAVIJA

Po veliki diplomatski akciji, ki sta jo izvedli velesili osi v Podunavju in na Balkanu ter sta se s prijateljsko in zavezniško pogodbo pridružili sklopu avtoritarnih sil Madžarska in Romunija, je vse kazalo, da bo vstopila v ta blok tudi Bolgarija.

Medtem ko so že napovedovali, kdaj odpočujejo bolgarski državniki v Berlin k podpisu slične pogodbe kakor Rumuni in Madžari, se je položaj zasukal drugače in so prišli v svet glasovi, da tesna priključitev Bolgarije k osišnjim velesilam trenutno še ni pereče vprašanje.

Poleg nemške in italijanske diplomacije je bila pridno na delu tudi ruska, ki se tudi v novem režimu ni odrekla starim ruskim interesom na Balkanu.

Sam pogled na zemljevid nam pokaže, da je Črno morje z izhodom skozi Dardanele v Sredozemsko morje in odtod v svet, za Rusijo življenjsko važno vprašanje. Tu temelje tako bitni ruski interesi, da SSSR nikakor ne more biti vseeno, kaj se tu godi in kako se razvija razmerje sil.

Italijanski trenski voz
v zamočvirjeni albanski dolini

Medtem ko so ruski uradni krogi izjavili, da se jih vprašanje Egejskega in Jonskega morja neposredno ne tiče, je Rusija toliko bolj občutljiva za vse, kar je kakorkoli v zvezi s Črnim morjem in Dardanelami. Zato je tudi takoj, kakor hitro je šlo za to vprašanje, sledil obisk poslanika Soboljeva v Sofiji. Ruskega diplomata je takoj po prihodu sprejel bolgarski kralj Boris. Posledica njunega razgovora je bila ta, da je Bolgarija še nadalje ostala zunaj sklopa teh ali onih velesil.

Ker je naša država vezana z Bolgarijo s paktom večnega prijateljstva, je ta dogodek tudi za nas silno važen. Zmanjšal je v veliki meri vojno nevarnost v tem občutljivem delu Balkana, ako je ni morda za doseg dobo celo popolnoma odstranil.

Najbolj odprto vprašanje pa so bili madžarsko-jugoslovenski odnosi. S prihodom madžarskega zunanjega ministra grofa Csákyja v Beograd in s podpisom večne prijateljske pogodbe med Madžarsko in Jugoslavijo je tudi to vprašanje ugodno rešeno. Kakor smo videli pred nekaj tedni, je stremela vsa madžarska zunanja politika za tem, da doseže revizijo meja nasproti nekaterim sosedom. Tako je morala Rumunija odstopiti svoji sosedu Transilvanijo.

S prijateljsko pogodbo, ki je bila 12. t. m. podpisana v Beogradu, je sedaj za nas revizijsko vprašanje odstavljeno z dnevnega reda, s tem pa je zopet v veliki meri zmanjšana vojna nevarnost, kar je v burnih dneh, kakršne sedaj preživlja svet, pač neprecenljive vrednosti.

Pogodba o večnem prijateljstvu med nami in Madžari obsega tri člene in se glasi:

1. Obstoja bo trajen mir in večno prijateljstvo med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko.

2. Visoki pogodbeni stranki sta se sporazumeli, da se bosta dogovarjali o vseh vprašanjih, ki bi se po njunem mnenju nanašala na medsebojne odnose.

3. Ta pogodba bo ratificirana in ratifikacijske listine izmenjane v Budimpešti čimprej mogoče. Pogodba stopi v veljavo na dan izmenjave ratifikacijskih listin. V potrditev tega so uvodno omenjeni pooblaščenici to pogodbo podpisali in pritiskali svoj pečat.

Za našo državo je pogodbo podpisal naš zunanji minister dr. Cincar-Marković za Madžarsko pa zunanji minister grof István Csáky.

Odmev, ki ga je pogodba izzvala v nemškem, italijanskem, bolgarskem in zlasti tudi v ruskem tisku, daje slutiti, da je pogodba v skladu z vsemi tistimi diplomatskimi prizadevanji, ki razumejo, da je mir pri nas blagoslov za Evropo. To soglasno potrjujejo Nemci in Italijani, Rusi pa so z odločnim in obzirnim diplomatskim posegom v sklop balkanskih vprašanj v veliki meri pripomogli do tega, da so z našega neba odstranjeni preteči oblaki vojnega viharja.

Ali ste storili vse, da obvarujete v bodoče Vašega otroka zobobola? Navadite ga pravočasno na redno čiščenje zob, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom.

Sargov Kalodont prizanesljivo polira zobno sklenino in temeljito čisti zobe. Prepreči tvorbo zobne naslage, ki v poznejših letih navadno povzroča zobni kamen.

SARG
KALODONT proti zobnemu kamnu
Velika tuba je posebno ekonomična!

GRŠKO-ITALIJANSKA VOJNA

V Albaniji se je grško prodiranje nekoliko ustavilo. Operacije ovirajo že neugodne terenke prilike same, še bolj pa v zadnjih dneh vreme. Grški pritisk je zlasti močan vzdolž obale v smeri proti Himari. Koncem tedna so Grki zavzeli Porto Palermo. Od Himare so Grki oddaljeni le še nekaj kilometrov, do Tepelenija nekoliko več, vendar si razdaljo stalno krčijo.

Na severnem delu fronte se vrše zlasti hudi in srditi boji severno od Podgradca. Na tem delu bojišča je po grških poročilih italijanski odpor najmočnejši. Podoba je, da so se tu Italijani precej utrdili in Grkom se doslej še ni posrečilo osvojiti postojank v planinah, ki obvladujejo doline, po katerih gre smer prodiranja proti Elbasanu. Zlasti na planini Mokra so se ponovno vršili srditi boji na nož, način, ki je sploh značilen za vojskovanje v tem gorskem svetu.

Kakor poročajo Grki na podlagi izpovedb

vojnih ujetnikov, so Italijani pričeli izpraznjevati pristanišče Valono ter odvažajo odtod zlasti nakopičene zaloge vojnih potrebščin. Valona je namreč ogrožena zaradi grškega prodiranja v smeri proti Himari in zlasti Tepeleniju. Tu so namreč grške čete v petek in soboto zavzele važne prehode preko visokih planin in prisilile italijanske čete k nadaljnjemu umiku.

Italijanski tisk v presoji grško-angleških poročil o italijanskih izgubah pravi, da so ta poročila pretirana. Do konca novembra — tako pišejo italijanski listi — so imeli Italijani v Albaniji le 762 mrtvih in okrog tisoč ranjenih.

Vse torej kaže, da se bo grško-italijanska vojna zavlekla, njen izid pa je v veliki meri odvisen od vojnih operacij na raznih drugih bojiščih. Zdi se, da tako sodijo tudi angleški vojaški krogi in skušajo z močnejšim pritiskom na drugih bojiščih razbremeniti to fronto in preprečiti ali vsaj močno ovirati italijansko utrjevanje v Albaniji. S tem utegne biti v vzročni zvezi tudi angleška ofenziva v Egiptu.

MED NEMČIJO IN ANGLIJO

se nadaljuje letalska in pomorska vojna. Za časa diplomatske akcije na Balkanu je nemška letalska delavnost proti Angliji nekoliko popustila, pozneje pa se je zopet obnovila in celo stopnjevala, čeprav je vreme skrajno neugodno.

Ta teden so Nemci zlasti srdito napadli mesto Sheffield, ki šteje pol milijona prebivalcev in je središče angleške jeklarske industrije. V mestu so velike tovarne, plavži in valjarne. Nemške bombe so povzročile v mestu številne požare in mnogo razdejanja.

Po drugi strani tudi Angleži dosledno in vztrajno napadajo nemška mesta in tista središča v zasedenih deželah, ki služijo Nemcem kot oporišča za letalske in druge napade na Anglijo.

Vzporedno z letalsko vojno se vedno iznova ponavljajo ugibanja o morebitnem prevozu nem

Obrestujemo vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu z najugodnejšo obrestno mero.

Dajemo posojila vsake vrste.

Kupujemo, prodajamo in posojujemo vrednostne papirje.

Opravljamo vse posle denarnih zavodov.

Dravska banovina jamči z vsem svojim premoženjem in davčno močjo za naše obveznosti.

Hranilnica drav. banovine

Ljubljana * Maribor * Celje * Kočevje

ških čet v Anglijo in temu sledečem bliskovit-tem napadu. Nekateri strokovnjaki smatrajo to za neizvedljivo, Angleži sami pa večkrat opozarjajo, da možnost takega napada še vedno obstoji.

HITLER JE GOVORIL

pretekli teden delavcem neke tovarne orožja. V svojem govoru je Hitler izjavil, da je moralo priti do sedanje vojne, ker so bila zemeljska bogastva nepravilno razdeljena med posamezne narode. Angleži so si s silo podjarmili 40 milijonov kvadratnih kilometrov zemeljske površine z ogromnim bogastvom. Nemški narod pa živi na površini nekkih 600 tisoč kv. km.

V Nemčiji je Hitler odpravil razliko med bogatimi in revnimi. Zdaj se bje borba med delom in kapitalom.

Po naštevanju velikih vojaških uspehov je izjavil Hitler, se bo obnovil mir, ako bo zmaga-la pamet. Nemčije ni mogoče vojaško premagati niti gospodarsko uničiti. Angleži se ne bodo mogli nikjer izkrcati na evropskem kopnem Nemčija se bo borila do zadnjega.

GOSPODARSKI SPORAZUM S FINSKO PODPISAN

V Beogradu so bila uspešno zaključena trgovinska pogajanja med našo in finsko trgovinsko delegacijo. Sklenjene so bile tri pogodbe: o kontingentih blaga, ki se bodo v bodoče zamenjavali med obema državama, o plačilnem prometu na klirinški podlagi in o splošnih pogodbenih določilih, ki temelje na klavzuli največje ugodnosti.

KORUPCIJA NA SLOVAŠKEM

Nemški uradni poročevalski urad (DNB) je pred kratkim sporočil vsemu svetu: Slovaški politični krogi poklanjajo vedno več pozornosti vedno ostrejši kampanji (gonji), ki jo vodi list »Gardist«, ki je zelo blizu ministru notranjih zadev Slovaške Machu Šandorju, kateri vodi borbo proti parlamentarizmu in korupciji. List posebno poudarja, da se mnogi sedanji politiki na Slovaškem brigajo pretežno le za svoje dohodke in jim je izboljšanje socialnih vprašanj v Slovaški deveta briga. Slovaški list »Gardist« nadalje naslavlja na izvestne slovaške politične kroge opomin, da naj ne zlorabljajo več vere slovaškega naroda v politične borbe oz. name-ne, kar se pravi, naj ne izkoriščajo vero za de-klo današnjega režima. Doslej list »Gardist« ni naletel še na nikako nasprotno mnenje, zdaj pa se je proti njemu oglasilo glasilo slovaške ljud-ske (!) stranke »Slovak«. S tem se je gonja pre-tvorila v časnikarske razprtije, ki jih moramo smatrati kot prve spore v slovaški katoliško in desničarsko orientirani republiki.

ČITAJTE IN NAROČAJTE »KMETSKI LIST«!

Iz naših krajev

× **Znižanje cene apnenemu dušiku.** Tvor-nica za dušik v Rušah je znižala ceno apneme-mu dušiku od 184 na 140.8 din za 100 kg, fran-ko vsaka železniška postaja, brez davka na po-slovni promet, v papirnatih vrečah, plačljivo v 30 dneh neposredno tovarni brez vsakih odbit-kov. To znižanje pa velja samo za vagonke pošiljke in le za naročila, izvršena do 31. decem-bra t. l. Gnojilo je treba naročiti preko ministr-stva za kmetijstvo — Diporis (direkcija za pre-hrano). Dobro pa je, da se naročilo obenem sporoči tudi neposredno Tvornici za dušik v Rušah. Priporoča se vsem kmetijskim zadru-gam in korporacijam, kakor tudi občinam, da izkoristijo to ugodno priliko in nemudoma na-roče za spomladansko gnojenje potrebne mno-žine apnenega dušika, tembolj, ker velja to zni-žanje samo do konca tega leta in bodo spomladi umetna gnojila dražja. Apneni dušik je treba hraniti na popolnoma suhem in zračnem pro-storu. Vreče ne smejo ležati na goli zemlji ali na cementu, ampak na deskah, da se gnojilo ne strdi.

× **V naši državi** obstoja nad 400 zabavišč za mestne otroke, toda samo 13 gospodinj-skih šol za kmetska dekleta.

× **Zidava Svetosavske cerkve** v Beogradu je veljala dosedaj že 12,500.000 din. Proračunu velja vsak meter zidave v višino en milijon din. Cerkev pa bo visoka 86 m. Ta proračun je bil narejen pred sedanjo vojno. Zdaj se je vse po-dražilo in bodo stroški mnogo večji.

× **Malih posestnikov** s posestvom od 1 do 5 ha je v Jugoslaviji 55 odst. to je nad polo-vico vseh kmetij, srednjih od 5 do 20 ha pa je 42 odst.

× **Ministrstvo financ** je odredilo preiskavo pri tovarnarju Davidu Deutschu in ugotovilo, da je tovarna utajil za najmanj 10 milijonov din davka. Preiskava je sedaj razširjena na vse Deutschove tovarne v Osijeku in Pančevu.

× **Nabiralna akcija Družbe sv. Cirila in Metoda** za pomoč revnim družinam na severni meji je bila zaključena z vsoto 232.000 dinarjev. Do sedaj je izdala Družba za letošnje božičnice obmejnimi šolam nad 310 tisoč dinarjev. Okrog 140 šol je Družba obdarila.

× **Uredba o mletju enotne moke** je stopila v veljavo s 15. decembrom. Od tedaj smejo vsi mlini mleti pšenico tako, da bodo iz 10 kg pš-e-nice dobili 85 kg enotne presejane moke. Bela moka se sme mleti samo na račun države odn. banovine Hrvatske v mlinih, ki jih določi trgo-

× **V Zemunu** je umrl prvi admiral naše mornarice Viktor Wickerhauser.

× **Svojo ženo** je z nožem razmesaril zidar Ivan Kolar v Beogradu, ker je ljubimkala z drugimi. Žena je bila stara komaj 23 let.

vinski minister. Za izdelovanje kruha za pro-dajo se sme uporabiti samo enotna moka. Pri peki kruha se mora uporabiti 70 odst. enotne pšenične moke in 30 odst. koruzne.

× **Grški bombnik pristal pri Bitolju.** V so-boto popoldne se je pojavilo nad Bitoljem tuje vojaško letalo. Takoj so se dvignila naša lovska letala in prisilila tuje letalo, da se je spustilo na tla na našem ozemlju. Iz tujega letala sta izsto-pila dva grška pilota. Letalo je imelo 18 bomb. Pilota sta izpovedala, da sta se v megli izgubila in nista našla prave smeri.

× **Hrvatska gospodarska sloga** je imela v soboto sejo upravnega odbora, ki ji je prisostvo-val tudi predsednik HSS g. dr. Vladimir Maček. Gospodarski slogi je bil poverjen prenešen de-lckrog banske uprave in opravlja tudi posle prehranjevalnega urada. Dr. Maček je v svo-jem govoru podčrtal važnost združnega dela, ki naj omogoči večje cene kmetom za njihove pridelke, ne da bi se pri tem povišale cene. Iz-ločiti je treba prekupčevalce. Priporočal je sa-jenje lanu in konoplje ter ustanavljanje vinar-skih zadrug.

× **Važna iznajdba za naglušne.** Da bi za-mogli naglušni spet slišati, je bilo še pred ne-kaj leti čudo. Sedaj je mogoče to doseči z naj-manjšim aparatom sveta — s srebrnim Vibra-phonom, aparatom velikim kot lešnik, brez ži-ce, brez baterije, brez struje, praktično nevid-ljiv. Univerzitetne klinike so preskusile delova-nje Vibraphona, o katerem so objavljene mno-gobrojne znanstvene publikacije. Aparat se do-bi lahko pred nakupom celo na preizkušnjo. Tvrdka Vibraphon (Dep. 54 A), Zagreb, Tomi-slavov trg 17, nudi našim čitateljem redko pri-liko, da se o naglušnosti kakor tudi o Vibrapho-nu поблиže seznani, s tem da pošlje vsakemu intereesntu popolnoma brezplačno in brezob-vezno »Zlato knjižico sluha« kakor tudi potreb-na zdravniška navodila.

Iz tujine

■ **»Zasednimo francoski otok Martinique!«** Ta predlog je dal v ameriško javnost kontra-admiral mornarice Združenih držav Stirling.

■ **V zadnjem času** je prav močno pritisnil mrzaz posebno v Združenih državah. Termome-ter je kazal že kar 20 C pod ničlo.

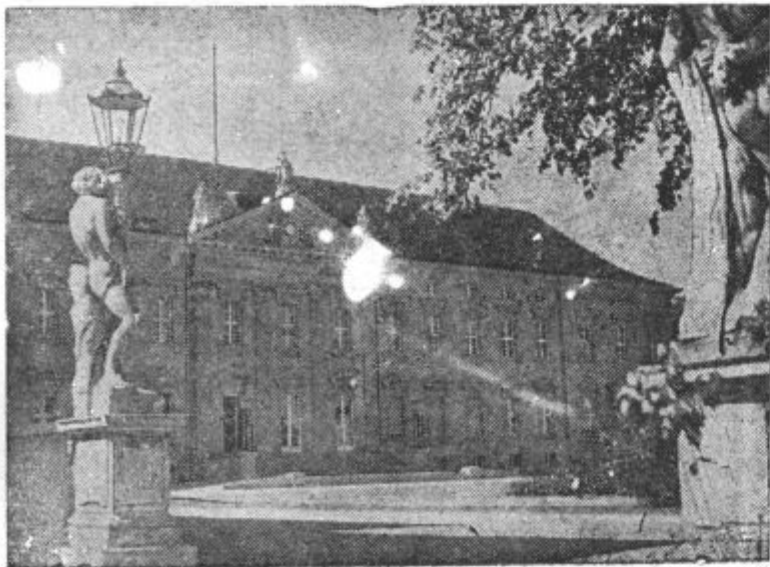
■ **Jedilne specialitete** majoneze v Švici ne bodo smeli več izdelovati, ker je švicarski gene-ralni štab izdal tozadevno prepoved.

■ **15.000 francoskih delavcev** bo po poroči-lih iz Berlina prav v kratkem zaposlila nemška vojna in druga industrija.

■ **V švicarskih zavodih** za vpepeljevanje mrličev so v zadnjih časih v hudih skrbih ker v veliki meri primanjkuje premoga, ki je potre-ben za kurjenje peči v teh zavodih.

■ **Zdravniški specialisti** v Sofiji imajo v zadnjem času precejšnje skrbi okrog bolezni bolgarskega ministrskega predsednika Filova. Bajе ima raka na jetrih.

■ **Prva jadrnica, ki je iz Evrope priplula v Ameriko** je bila Kolumbova »Santa Maria«, ki je imela na glavnem jadrju zarisan velik črn križ. Med hrabrimi mornarji Krištofa Kolumba, so bili tudi Slovani in sicer Dubrovničani, tek-meci Benečanov. Prvi parnik, ki je naredil isto pot je bil »Savannah«, ki je leta 1819. premeril Atlantik v 25 dneh. Med zrakoplovi (baloni) je bil prvi, ki je opravil to pot po zraku angleški balon »R 34« in sicer l. 1919., ki je dosegel ame-riško obalo v 4 dneh in 12 urah. Letalo »Bre-men« je kot prvi aeroplan doseglo Ameriko pre-ko Atlantskega oceana v 36 urah in 35 minutah. Drzna misel, preleteti prostrano vodovje Atlant-skega oceana, si je uresničila šele po svetovni vojni. Mnogi junaki zraka so se doslej že dvig-nili na to nevarno pot in nekateri med njimi so morali svoje junaštvo plačati s smrtjo. Med ti-stimi, ki jim je bila sreča mila smemo v prvi

Berlinski dvorec »Bellvue« v kate-rem je stanoval ruski predsednik vlade Molotov za časa svojega bivanja v Berlinu

vrsti imenovati Američana Charlesa Lindbergha, ki je dandanes v teh težkih, okrutnih in nevarnih časih inšpektor letalskih vojaških sil Združenih držav. Po vojaškem činu je Lindbergh polkovnik. Njegovo ime je zaslovelo po vsem svetu tudi tedaj ko so mu gangsterji ukradli njegovega prvorojenca.

■ **Rusko časopisje** vedno več pozornosti posveča balkanskim razmeram in kaže s tem, da se Sovjetska Rusija vedno bolj interesira za razvoj dogodkov v tem delu Evrope, kjer ima zaradi Dardanel svoje posebne koristi. Ob priliki proslave državnega praznika naše države, dne 1. decembra, je rusko časopisje objavilo dolge članke o Jugoslaviji.

■ **Rudniška nesreča** se je pripetila v rumunskem premogovniku Supena. V rovu je eksplodiral plin metan in ubil veliko število rudarjev. Doslej je potegnitih iz rova 22 trupel. Neznana je usoda še 30 rudarjev.

■ **Iz Kalifornije**, dežele Združenih držav, prihajajo vesti, da je tamkajšnja tvornica letal Consolidated Aircraft Corporation predala prvo veliko pošiljko bombnikov za Anglijo. To so letala, ki lahko lete najdalje kljub temu, da so izmed vseh letal na svetu najtežja. Novi bombniki iz Kalifornije so baje celo boljši in preciznejše izdelani kot leteče trdnjave. To so bombniki, ki imajo po štiri motorje in tehtajo 20 ton. Njihova hitrost presega 480 km na uro in ta letala na ta način lahko prelete daljavo 5000 km, ne da bi jim bilo treba vmes kje pristati.

■ **V Združenih državah** se je prvič na svetu zgodilo, da je bil za generala imenovan črnc, ki mu je ime Benjamin Davis. Za generala ga je imenoval sam prezident Roosevelt, ki je novinarjem tudi izrazil željo, da imenovanje prinese listi na vidnih mestih, da bo tako ameriška in svetovna javnost poučena o tem, kako v Ameriki sodijo človeka izključno po njegovih sposobnostih.

■ **Bombe iz nemških bombnikov** so poškodovale sloviti londonski White Tower (Beli stolp), ki je visok, eleganten in okrašen oziroma opremljen s štirimi stolpiči in vedno bel, četudi stoji že dolgo stoletij. Ta »beli stolp« je bil že kraljevska trdnjava, visoko sodišče in težka temnica. Zgradil ga je l. 1078. prvi normanski kralj Viljem Osvajalec in v njem so bili umorjeni otroci kralja Edvarda na zapoved njihovega strica Riharda III., ki je hlepel po vladvi v Angliji. V tem slovitem stolpu je bil 25 let zaprt tudi znameniti francoski princ in odličen pesnik Charles d' Orleans. Sloviti angleški filo-

zof in pisatelj Walter Raleigh je prav tako v njem sedel polnih 15 let, žena angleškega kralja Henrika VIII. Ana Boleyn je bila na povelje svojega omejenega moža umorjena v »Belem stolpu«. V tej trdnjavi, imenovani tudi Tower-ska trdnjava so angleški kralji dolgo hranili svoje kronске in kraljevske dragocenosti.

■ **Slovanska Sovjetska Rusija** je pričela v spomin in čast carja Petra Velikega po vsej obširni državi prirejati vojaško-civilne proslave.

■ **Švedi pravijo**, da kaže statistika zločinov po vsej Švedski ogromen porast kriminalnih dejanj.

■ **V notranjost Francije** se je iz Lotaringije vselilo preko 60.000 francoskih prebivalcev.

■ **Ne samo v Rumuniji**, ampak tudi v daljnovzhodni Japonski je pokazal svojo katastrofalno silo silen potres, ki je prav tako kot v Rumuniji zahteval precejšnje materialne in človeške žrtve.

■ **Slavni poljski pesnik Adam Mickiewicz** bi pred kratkim, če bi bil živ, obhajal 85. rojstni dan. Ob tej priliki so v Novogorodku (Novo mesto) otvorili v njegovi rojstni hiši muzej o tem svetovnem pesniku.

■ **V Zedinjenih državah** imajo čudovitega psa, ki ima izredno sposobnost za orientacijo. Ime mu je Monk in se je gospodarju izgubil 100 km od doma, pa je čisto sam našel domov.

■ **Rusi so zgradili v zadnjih petih letih** vse polno trdnih in sijajnih cest, ki vodijo iz sredine sovjetskega imperija na vse važne strateške točke angleške, indijske in iranske meje. Kdo ve, kaj bo s tem...

■ **Na nemškem vseučilišču v Leipzigu** je sedaj osnovana in ustanovljena stolica za radio in televizijo, ki jo vodi dr. Kurt Wagenführ, član propagandnega ministrstva.

■ **Ribiči na danskem polotoku Jutlandu** so imeli vprav rekorden lov: vlovili so 2.500.000 kg slankov, lokard, tunin, sardel in drugih rib.

■ **V belgijskem glavnem mestu Bruslju** sta trčila skupaj dva tramvajska voza. Ubite so bile tri osebe, ranjenih pa jih je bilo 16.

■ **Normalna plovba po Dunavu** je ustavljena ter se bo izvrševala le kolikor bo to dopuščalo zimsko vreme.

■ **Turška vlada** se namerava preseliti iz turške prestolnice Ankare v Carigrad.

■ **Američan Henry Klarke** je kupil jadralnico »Noroit« ter prijadral z njo v 60tih dneh čez Atlantski ocean v Združene države. To je prav po ameriškansko, kajti to je res prav čudovit rekord.

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Illovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

■ **Najbrž vam je že znano**, da se holandska prestolonaslednica Julijana nahaja v Kanadi. Po zadnjih vestih nameravata tja odpotovati tudi njena mati holandska kraljica Viljemina in prestolonasledničin mož princ Lippe Biesterfeld.

■ **Nemške zasedbene oblasti** uvajajo v zasedeni Belgiji in zasedenem delu Francije prisilno delovno službo, ki jo morajo v glavnem opravljati Belgijci in Francozi.

■ **Bivši angleški kralj** in sedanji vojvoda Windsorski je pred kratkim prvič govoril po radiu, odkar ni več kralj.

■ **Rusko komedijo »Nevihita«**, ki jo je spisal Ostrovskij, bodo v kratkem predvajali tudi v velikem berlinskem gledališču.

■ **Ruski učenjak-kemik Kurnakov** je svetovno znamenit. Zato je v Moskvi sestavljen poseben tročlanski odbor, ki naj poskrbi, da se bo njegova 80letnica čim dostojnejše proslavila. Učenjak Kurnakov je posebno znamenit in zaslužen kot raziskovalec glede aluminia in njegovih svojstev.

■ **V Franciji** je pred nedavnim umrl zadnji turški sultan in kalif Abdul Medžid II., ki je edini iz dinastije Osmanov umrl naravne smrti.

■ **V Angliji kljub vojnim razmeram** ne zaznavajo nikakih bolezenskih epidemij, kar je vsekakor izredno dejstvo.

■ **Med Leningradom in Moskvo** bo prihodnje leto izročen prometu nov prekop. Po tej vodni poti bodo sovjetske ladje na leto prepe-ljale najmanj dva milijona potnikov.

■ **V Kanadi bodo uvedli posebne davke** na avtomobile, radio, gramofone, fotografske aparate in na priprave za električno masažo. Kanada namreč rabi čim več denarja, če hoče podpirati Anglijo s takšno močjo, kot dela to sedaj.

Libija

Zdaj je stopila poleg Albanije v ospredje svetovnega zanimanja tudi italijanska afriška kolonija Libija, katero poznamo še iz zgodovine starega veka. Če vzameš v roke Finžgarjev sloveči roman »Pod svobodnim soncem«, boš našel veličasten opis, kako čakajo v Carigradu bizantinskega vojskovodjo Belizarja, ki se je boril po afriških puščavah z Vandali in v bojih ujel njihovega kralja. Tako so Libijo in njene razsežne puščave poznali že stari narodi, zlasti Egipčani. Ime Libija izvira od egiptске besede lebu, ki pomeni po naše leva; torej bi po slovensko rekli Libiji nekako »Levoja dežela«. To je prav za prav upravičeno ime in sicer v dveh smislih: prvič je po Libiji še dandanes mnogo levov, hijen in drugih afriških živali, drugič pa se po njenih puščavah prav po levje borita med seboj dva imperija za nadmoč v Afriki in v svetu. Sta to stara Velika Britanija in mlada Italija. Kakšen bo konec teh bojev še ne vemo, ugotavljamo pa lahko le dejstvo, da so pričetkoma ob libijsko-egiptski meji obvladovali položaj Italijani, prav v zadnjem času pa se je vojna sreča, ki je kot pravimo opoteča, nasmehnila Angležem, katerim poveljuje dober general Wawell, dočim vodi italijanske čete iz abesinske vojne znani maršal Graziani.

Libija je silno razprostranjena puščavska dežela z mnogimi afriškimi lepotami. Kljub svoji razsežnosti je Libija kaj malo rodovitna in zelo redko poseljena. Glavna človeška selišča v njej so beduinski selitveni tabori in italijanske vojaško utrjene postojanke, ki pa so več ali manj druga od druge precej razmaknjene. Ravno tega dejstva so se pred nedavnim poslužili Angleži, ki so strogo načrtoma s svojimi puščavskimi kolonami prodrli najprej v puščavski razmak med italijanskimi utrdami, potem pa vsako posamezno utrdbo obkolili, jo zavzeli, polovili kar pet generalov in ujeli okrog 30.000 italijanskih vojakov, da o zaplenjenem vojaškem in drugem materialu niti ne govorim.

Vsak, ki objektivno gleda na dan položaj, bo priznal, da zadnje angleške vojaške akcije v Libiji prav gotovo značijo trenutni italijanski neuspeh (kot v Albaniji). Albanija in neuspehi v njej, potem pa Libija in uspešna ofenziva Angležev so vsekakor prvenstveno vzrok, da so skoraj vsi vodilni italijanski generali in admirali odstopili, kajti nočejo biti odgovorni za različne eventualnosti, ki vsekakor lahko nastopijo. Vse to priznava že sam italijanski in fašistični tisk. (»Messagero« in drugi vodilni listi.)

Libija je v glavnem naseljena le ob sredozemskih morskimi obalah. Tam je več važnih pri-

stanišč, ki pa kot izgleda v zadnjem času ne prihajajo preveč v poštev, ker so blokirana od angleškega sredozemskega brodovja, ki na vsak najmanjši premik vojaštva ob obalah takoj strelja z najtežjimi topovskimi kalibri.

Za Italijane kakor za Angleže je Libija silno važna dežela. Gre namreč za Sueški prekop, ki ga še vedno krepko drže angleški lordi in sirji. Italija je stopila v boj proti Veliki Britaniji v prvi vrsti zgolj zaradi Sueškega prekopa, ki spaja Anglijo z indijskimi in avstralskimi kolonijami, Italijo pa z Eritrejo, Somalijo in Abesinijo. (Glej članek »Vzhodna Afrika«!) Ker pa so sueški gospodarji Angleži, so Italijani glede Sueza in zveze skozenj prav za prav milostno odvisni od Velike Britanije, ki budno čuva svoj svetovni imperij. Torej je Italija Angležem rival (tekmec), jasno pa je tudi, da bi s preidom Sueza iz angleških v italijanske roke v prvi vrsti izgubila prav vse vprav Anglijo.

Egipt je proti Italijanom predstraža za Angleže, Italijanom pa gre v glavnem, da združijo vse svoje afriške kolonije Abesinijo, Eritrejo, Somalijo in Libijo v enotno kolonijsko telo z glavno življenjsko žilo Suezom. Zato so Italijani šli v vojno proti Angliji.

Zabkar Janez

■ 48urno božično premirje, ki ga je berlinski in londonski vladi predlagal rimski papež, je angleški ministrski predsednik Churchill odklonil.

■ Po vsej Rumuniji so letos posejali za dva milijona hektarjev zimskih posevkov.

■ Grški poveljnik vojske general Papagos je na grški narod izdal proglas, ki med drugim pravi: »Več je vredna ena ura svobode kot leto dni življenja v suženjstvu.«

■ Kot znano je desničarska Petainova vlada dala zapreti skoraj vse bivše politike pod sumnjo vojne krivde. Med njimi so tudi Daladier, nesrečni podpisnik monakovske pogodbe, Reynaud, Mandel, socialist-žid Blum (eden najbogatejših Francozov) in general Gamelin. Vsi so zaprti v mestu Riomu in straži jih 110 policistov. Daladier je kot jetnik popolnoma ravnodušen, Reynaud optimističen, Blum in Mandel pa precej bolehati, dočim piše bivši vrhovni francoski general Gamelin svoje vojne spomine.

■ Na Uralu so sovjetski raziskovalci odkrili nove rudnike zlata in premoga.

■ Ameriška vojna industrija gara noč in dan, da bi čim boljše in čim hitrejše oborožila kopensko silo vojske Združenih držav. Kakšni bodo rezultati, bomo šele videli.

■ Nemška operna gledališča te čase gostujejo po vsej od Nemcev zasedeni Nizozemski.

Naglušni!

VIBRAPHON nov pripomoček za sluh, praktično neviden, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritlikline. Klinično preskušen in zdravniško priporočen. Zadržite takoj brezplačno „ZLATO KNJIŽICO SLUHA“ zdravniška uverjenja in po-
goje za

30 DNEVNO POSKUŠNJO

APARATI VIBRAPHON (Dep. 54.)

Zagreb, Tomislavov trg štev. 17.

KMET, KI SE ZAVEDA SVOJE MOČI,

ki ve, kaj pomeni zanj v stanovskem pogledu lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu povsod in pri vsaki priliki novih naročnikov!

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

■ V okolici Gibraltarja so pred nedavnim razsajali silni viharji, ki so preprečevali vsako pomorsko ali letalsko akcijo. Onemogočen je bil tudi ves trgovsko-pomorski promet.

■ Ženske v Angliji v kratkem ne bodo več mogle nositi svilenih nogavic in steznikov, ker bo tovrstna produkcija po napovedih ustavljena.

■ Za Egipt se prav močno zanimajo Združene države. V egiptski perstolnici Kairu imajo kar štiri vojaške odposlance: enega za pešadijo, dva za letalstvo in enega za mornarico.

■ Pariški časopis »Paris Soir« (Pariški večernik) v eni zadnjih števil pravi takole: Moskva je s svojimi 4,342.000 prebivalci za Londonom, New Yorkom, Parizom in Tokijem peto največje mesto na svetu.

■ V španskem mestu Ovideu so pred kratkim otvorili veliko razstavo raznih vrst jabolk. Samo pokrajina Asturija je zastopana s štiridesetimi vrstami jabolk. Lepo!

■ Tudi Mehika ima zdaj petorčke. Neka kmetica v MonteReyu je mati teh drugih petorčk na svetu.

■ Rumunski legionarji Železne garde so se zgali prav vse spise, ki so jih našli po policijskih upravnih in sodiščih, kateri se nanašajo na obtožbe proti članom te rumunske fašistično usmerjene organizacije. Previdnost je le previdnost...

„DRAVA je PRAVA“

zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna ulica 1, v lastni palači

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitve — za rento, starostno preskrbo, preužitke, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen. — Kdor želi sebi in svojem dobro, se zavaruje pri „DRAVI“!

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi

r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**